

У К Р А І Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

Р І Ш Е Н Н Я

Про затвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2009 рік

Відповідно до пункту 16 частини I статті 43 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” та Закону України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, з метою реалізації єдиної політики розвитку регіону у 2009 році обласна рада

ВИРШИЛА:

1. Затвердити Програму соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2009 рік (далі – Програма), що додається.
2. Обласній державній адміністрації забезпечити виконання пріоритетів, напрямів та заходів Програми.
3. Рекомендувати організаціям та установам області здійснити заходи з реалізації Програми.
4. Доручити обласній державній адміністрації у двотижневий строк після затвердження обласною радою Програми довести її показники до виконавців.
5. Постійним комісіям обласної ради розглядати на своїх засіданнях питання про хід виконання Програми та за результатами розгляду вносити відповідні пропозиції.
6. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії обласної ради.

Голова обласної ради

М.Л. Скорик

20 березня 2009 року
№ 779-V

Додаток
до рішення обласної ради
від 20 березня 2009 року
№ 779-V

**ПРОГРАМА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2009 РІК**

ЗМІСТ

1. ОСНОВНА МЕТА ТА ЦІЛІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ У 2009 РОЦІ.....	3
2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ - ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ У 2008 РОЦІ.....	4
3. ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ, ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ У 2009 РОЦІ	18
3.1. Забезпечення сталого функціонування промислового комплексу.....	21
3.2. Використання транспортно-транзитного потенціалу області та розвиток регіональної інформатизаційної інфраструктури.....	23
3.3. Підтримка аграрного сектора.....	25
3.4. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність.....	27
3.5. Підтримка малого підприємництва.....	28
3.6. Збереження якості життя мешканців області та доступності соціальних послуг.	29
3.7. Розбудова системи соціального захисту.....	33
3.8. Створення умов для гармонійного розвитку особистості.....	35
3.9. Забезпечення екологічної та техногенної безпеки.....	38
3.10. Енергозбереження та енергоефективність.....	41
3.11. Подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області....	42
3.12. Підготовка до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу.....	44
3.13. Фінансове забезпечення реалізації Програми економічного і соціального розвитку (джерела формування та фінансування заходів).....	45
4. ДІЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ У 2009 РОЦІ.....	46
Додаток І. Основні показники соціально-економічного розвитку області на 2009 рік..	48
Додаток ІІ. Перелік об'єктів соціальної сфери, які запропоновано до фінансування у 2009 році за рахунок коштів стабілізаційного фонду для реалізації інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку	59
Додаток ІІІ. Перелік діючих регіональних програм у 2009 році.....	61

Програма **соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області** (далі – Програма) розроблена обласною державною адміністрацією відповідно до Закону України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003р. № 621 “Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету”, постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2008р. № 799 “Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2009 рік” зі змінами, внесеними постановою КМУ від 17.12.2008р. № 1105.

Програма розроблена на основі аналітичних висновків, даних Головного управління статистики у Одеській області, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади з метою реалізації єдиної політики розвитку регіону у 2009 році, відповідно до пріоритетів розвитку на основі об'єднання інтересів і можливостей, шляхом взаємодії місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів підприємницької діяльності, громадськості.

З метою дотримання планомірного процесу реалізації довгострокових стратегічних пріоритетів розвитку області Програма базується і враховує головні цілі та завдання, які визначені в Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області на період до 2015 року, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 9 листопада 2007 року № 347-V (далі – Стратегія).

Програма включає аналіз соціально-економічної ситуації в області за 2008 рік, характеристику основних проблем розвитку економіки та соціальної сфери, що реалізовуватимуться впродовж року. Крім того, представлені основні прогнозні показники соціально-економічного розвитку області в цілому та в розрізі окремих галузей, перелік цільових регіональних програм та перелік об'єктів соціальної сфери, які запропоновано до фінансування у 2009 році за рахунок коштів стабілізаційного фонду для реалізації інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку.

Підготовку Програми здійснювали Головне управління економіки та інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади з урахуванням пропозицій підприємств, організацій та установ усіх форм власності, громадських організацій, профспілок, депутатів рад усіх рівнів.

Методичною основою розроблення проекту Програми є системний підхід, факторний аналіз, принципи стратегічного планування.

1. Основна мета та цілі розвитку регіону у 2009 році

Мінімізація впливу фінансово-економічної кризи на рівень добробуту та соціальної захищеності населення області, збереження належних умов для праці та гармонійного розвитку особистості на основі:

- підтримки існуючого виробничого потенціалу області;
- підтримки тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції;
- подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області.

2. Аналіз економічного та соціального розвитку області - оцінка тенденцій розвитку галузей економіки та соціальної сфери у 2008 році

Зусилля місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування протягом 2008 року були спрямовані на вирішення конкретних питань розвитку економіки і поліпшення добробуту населення області. Як результат, в Одеській області вдалось зберегти соціальний спокій та політичну стабільність, створити умови для досить високих темпів економічного розвитку, незважаючи на значну кількість непростих проблем.

Цей період характеризується (у порівнянні з 2007 роком):

- зростанням обсягів промислового виробництва на 27,6% (по Україні – зниження на 3,1%);
- добрим врожаєм і як результат – зростанням обсягів продукції сільського господарства у порівнянних цінах на 61,1% (по Україні – на 17,5%);
- збільшенням надходжень до зведеного бюджету на 56,8%;
- зростанням вантажообороту транспортного комплексу на 1,1% (по Україні – зниження на 0,2%) та обсягів вантажних перевезень на 15,8% (по Україні – зниження на 1,3%);
- збереженням високих темпів споживання - збільшення роздрібного товарообороту на 19,2% (по Україні – на 17,9%); доходу від реалізації послуг – на 42,0% (по Україні – на 32,3%);
- зростанням обсягів експорту товарів та послуг на 78,0%;
- збільшенням введення в експлуатацію житла на 6,3%.

До негативних факторів, які мають безпосередній вплив на економічну ситуацію в області відносяться:

- вплив світової фінансової кризи на фінансово-кредитну сферу та економіку області;
- зростання цін на енергоносії;
- зменшення обсягів будівельних робіт;
- погіршення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі;
- підвищення рівня зареєстрованого безробіття до 2,0%;
- високий індекс інфляції (рівень споживчих цін) – 123,7%.

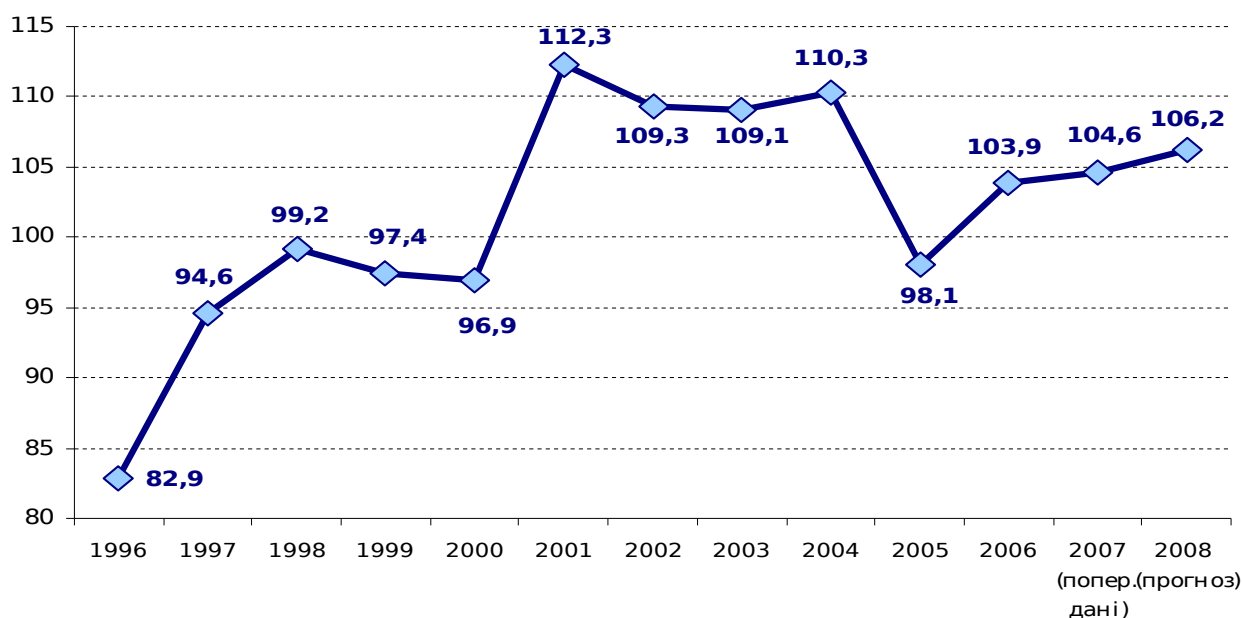
Індекси показників соціально-економічного розвитку України та Одеської області у 2008 році (% до попереднього року)

Показники	Україна	Одеська обл.
Продукція промисловості	96,9	127,6
Продукція сільського господарства	117,5	161,1
Вантажооборот	99,8	101,1
Обсяг виконаних будівельних робіт	84,0	80,0
Індекс споживчих цін	122,3	123,7
Середньомісячна заробітна плата - номінальна	133,7	133,2
- реальна	106,3	102,8
Кількість зареєстрованих безробітних (грудень 2008 до грудня 2007)	131,5	99,0
Заборгованість з виплати заробітної плати (01.01.2009р. до 01.01.2008р.)	168,0	160,6

Характеризуючи економіку області, слід зазначити, що Одещина є приморським та прикордонним регіоном України, який розташований на перетині найважливіших міжнародних шляхів і має при цьому найбільшу серед областей України територію (33,4 тис. кв. км).

Структура показників, що комплексно оцінюють розвиток територій, а саме валового регіонального продукту та валової доданої вартості, має суттєві відмінності у порівнянні з іншими регіонами. Традиційно найбільша питома вага припадає на галузі, які виробляють послуги, а саме: транспорт (на території області розташовано 8 портів, розгалужена мережа автошляхів), зв'язок, торгівля та готельно-ресторанне господарство. Також суттєву роль відіграє потужна соціальна сфера, представлена закладами освіти, охорони здоров'я, культури та спорту. Аналіз динаміки змін валової доданої вартості Одещини та її структури за останні роки засвідчив, що поступово сфера послуг збільшує свою частку, але це в свою чергу залежить також від факторів, які здійснюють певний вплив у різні періоди на діяльність інших галузей.

Динаміка валової доданої вартості за 1996-2008 роки

Результати аналізу динаміки ВДВ регіону також свідчать про збільшення обсягів виробництва товарів та послуг з одночасним збільшенням витрат на проміжне споживання. Це, в першу чергу, пов'язано із збільшенням витрат на оплату праці, придбанням сировини для виробничих потреб, підвищенням тарифів на електрику та газ, ціновими коливаннями на ринку нафтопродуктів.

Незважаючи на складну фінансово-економічну ситуацію у четвертому кварталі, у 2008 році вдалось утримати позитивну динаміку в більшості галузей економіки Одеської області і забезпечити стабільність ситуації в соціально-економічній сфері. За результатами комплексної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів України область за 2008 рік посіла загальне 6 місце серед регіонів, в тому числі у сфері реального сектору економіки - 1 місце, у сфері споживчого ринку - 5 місце.

Збережено позитивну тенденцію ефективної в цілому роботи господарського комплексу. За 2008 рік підприємствами та організаціями області

отримано фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (у виробничій сфері без урахування малих, сільськогосподарських підприємств та установ, що утримуються за рахунок бюджету) у сумі 328,4 млн. грн.

Станом на 1 січня 2009 року прибутково спрацювало 64,8% підприємств та організацій області, сума одержаного ними прибутку становила 5293,2 млн. грн.

Прибуткова робота господарського комплексу області позитивно вплинула на виконання показників наповнення державного та місцевого бюджетів.

За 2008 рік до Зведеного бюджету України по Одеській області надійшло 16733,0 млн. грн. податків і платежів, що на 56,8% більше порівняно із фактичними надходженнями 2007 року.

До державного бюджету з урахуванням митних платежів надійшло доходів у сумі 13142,1 млн. грн., що становить 110,6% розпису Міністерства фінансів України на 2008 рік. У порівнянні з 2007 роком надходження зросли на 74,7%.

До загального фонду місцевих бюджетів області надійшло 2933,7 млн. грн., що більше на 20,7% попереднього року. Із 23 джерел надходжень, які формують загальний фонд місцевих бюджетів забезпечено виконання по 19 видам платежів.

Значний вплив на фінансово-господарський стан підприємств та організацій регіону має ситуація на грошово-кредитному ринку області. Станом на 1 січня 2009 року на території області діяли 80 банківських установ, у тому числі 10 самостійних банків та 70 філій, а також 1367 безбалансових відділень. Довгострокові кредити в економіку за 2008 рік збільшились на 62,5%.

Однією з основних ознак економічного розвитку області у 2008 році є **позитивна динаміка в промисловому секторі**. Сприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура для експортерів, високий рівень внутрішнього інвестиційного та споживчого попиту протягом 2008 року зумовили забезпечення нарощування промислового виробництва та значно вищий економічний результат, ніж в цілому по Україні. У 2008 році обсяги промислового виробництва по області зросли на 27,6% (по Україні – зменшились на 3,1%).

Завдяки прискоренню розвитку наукоємних виробництв, проведенню інноваційних змін, реалізації програм розвитку та технічного переобладнання на провідних підприємствах зросло виробництво в добувній (на 6,4%) та переробній промисловості (на 28,3%), в тому числі целюлозно-паперового виробництва, видавничої діяльності (на 3,9%), машинобудування (на 3,8%), хімічної та нафтохімічної промисловості (на 0,6%), з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води (на 6,3%).

За 2008 рік зростання виробництва отримано в галузях, продукція яких має інвестиційне спрямування, а саме **в машинобудуванні**, приріст обсягів виробництва у порівнянні з минулим роком становить 3,8%. Частка машинобудівної галузі в загальному обсязі продукції реалізованої продукції становить 21,9%.

Враховуючи, що у 2008 році в продукції машинобудування майже 60% займав Іллічівський завод ЗАТ „ЗАЗ”, на показники галузі суттєво вплинули значні обсяги збирання легкових автомобілів до жовтня та нарощування обсягів виробництва на 2,4%. Зростання виробництва машин та устаткування на 6,7% досягнуто за рахунок збільшення виробництва верстатів для оброблення металу, обладнання для термічного, гідроабразивного та лазерного різання на підприємствах верстатобудування ТОВ „Мікрон”, ВАТ ВТО „ЗОНТ”, холодильного устаткування на ТОВ „Кислородмаш”.

У виробництві продуктів нафтоперероблення - введення в експлуатацію у квітні 2008 року ВАТ „Лукойл-Одеський нафтопереробний завод” після реконструкції, стабільна реалізація виробничої програми підприємства зумовили зростання обсягів виробництва в цілому в промисловості області.

Збережено позитивну динаміку нарощування обсягів виробництва у 2008 році в **хімічній та нафтохімічній промисловості на 0,6%**.

На стан виробничої діяльності ВАТ „Одеський припортовий завод” наприкінці року суттєвий вплив мають наслідки світової фінансової кризи, а саме відсутність підтвердженого платоспроможного попиту з боку споживачів мінеральних добрив, відновлення потужного виробництва карбамідних добрив Китаєм та Індією, зменшення ринкової вартості карбаміду в країнах світу. Підприємством здійснювались необхідні заходи для нівелювання негативного впливу світової фінансової кризи щодо поліпшення ситуації з реалізацією продукції. Збільшився випуск мінеральних азотних добрив на 1,9% для потреб агропромислового комплексу.

Зниження обсягів робіт в будівельній галузі, жорстка конкуренція з боку російських, китайських товаровиробників, зниження попиту на експортну продукцію зумовило зниження **обсягів металургійного виробництва** у 2008 року на 14,9%. На показники виробничої діяльності підприємств комплексу суттєво впливало падіння попиту та цін на продукцію на зовнішніх ринках, зміни цін на металосировину на внутрішньому ринку.

Через зниження обсягів будівельних робіт, поставок продукції на експорт та погіршення розрахунків замовників продукції не досягнуто рівня минулого року у **виробництві інших неметалевих мінеральних виробів**. За 2008 рік обсяги виробництва у порівнянні з минулим роком скоротилися на 13,8%.

На зниження показників в легкій промисловості (на 5,8%) значною мірою вплинули проблеми в діяльності фінансово-кредитної сфери, зростання цін на енергоносії, падіння попиту та цін на продукцію на зовнішніх ринках.

Стримуючим чинником розвитку промисловості стало зменшення **виробництва харчових продуктів** через складну ситуацію минулого року із забезпеченням переробних підприємств сировиною, високі закупівельні ціни та зниження попиту на готову продукцію. Обсяги виробництва харчової промисловості за 2008 рік в порівнянні з минулим роком скоротились на 19,6%.

Скорочення надходження соняшникового насіння на переробку зумовило зменшення обсягів виробництва на ТОВ «Одеський маслоекстракційний завод» та ЗАТ «Іллічівський маслоекстракційний завод» та роботу не на повну потужність ВАТ «Олійножировий комбінат», зниження обсягів виробництва олії на 45,3%.

Отримання у 2008 році значного врожаю зернових культур, овочів та винограду, соняшнику сільськогосподарськими підприємствами дало можливість збільшити обсяги виробництва виноградних вин (на 15,8%), продукції борошномельно-круп'яної промисловості (на 14,2%), рибних продуктів (на 7,3%), хліба та хлібобулочних виробів (на 5,1%), м'яса та м'ясних продуктів (на 4,3%), кондитерських виробів (на 4,2%) та забезпечити споживчий ринок області продовольчими товарами.

Протягом 2008 року тривала робота із забезпечення реалізації державної та **регіональної транспортної політики**, нарощування виробничих потужностей

галузі, збільшення обсягів перевезень вантажів та пасажирів, поліпшення якості та розширення номенклатури послуг.

За 2008 рік підприємствами транспортного комплексу області перевезено 49,0 млн. тонн вантажів, що на 15,8% більше, ніж у відповідному періоді минулого року. Зростання відбулось за рахунок збільшення перевезень вантажів залізницею, частка якої займає у загальному обсязі більш ніж дві третини, на 16,5% та автомобільним транспортом на 35,6%. Водночас перевезення водним транспортом скоротилися на 24,4%, авіаційним - на 98,8%. Вантажообіг транспорту зріс на 1,1% і склав 67,1 млрд. ткм.

Робота підприємств морегосподарського комплексу області була спрямована на розвиток потужностей з переробки вантажів, у першу чергу – контейнерних, затвердження позицій портів області на міжнародному ринку контейнерних перевезень.

За звітний період обсяг переробки вантажів торговельними та рибним портами, а також причальними комплексами області становив 101,4 млн. тонн вантажів (108,5% до показника 2007 року). Кількість оброблених суден у морських торговельних портах становила 16,1 тис. одиниць, серед яких 12,0 тис. одиниць – іноземних власників та фрахтувальників.

Обсяги пасажирських перевезень за 2008 рік у порівнянні з 2007 роком зросли на 1,6% за рахунок збільшення пасажирських перевезень автомобільним та залізничним транспортом на 5,5% та 1,4% відповідно.

Стрімкими темпами розвивається зв'язок. У 2008 році порівняно з попереднім роком доходи від послуг зв'язку зросли на 8,6%, в тому числі надані населенню – на 24,3%. Нові сучасні послуги зв'язку – супутниковий, мобільний, комп'ютерний стають доступними дедалі ширшому колу споживачів

Сфера інформатизації – одна з найбільш стабільних та динамічних галузей економіки. Кількість користувачів Інтернет в Одеській області зросла на 76,0% і склала 272,5 тис. чол.

В агропромисловому комплексі області функціонують 5903 фермерських господарств та 1055 сільськогосподарських підприємств ринкового типу.

Обсяги продукції сільського господарства за 2008 рік проти 2007 року у порівнянних цінах збільшились на 61,1% у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 86,6%, в господарствах населення - на 41,8%. Базове місце у сільськогосподарському виробництві посідає зернове господарство, яке в основному гарантує продовольчу безпеку регіону та займає в структурі валової продукції більше 30,0%, а в окремих районах області більше 40,0%. На виконання програми „Зерно Одещини 2005 – 2010 роки” в усіх категоріях господарств у 2008 році зібрано зернових культур, включаючи кукурудзу, (у вазі після доробки) 3681,5 тис. т, що на 59,4% більше програмних показників.

З початку року з державного бюджету на підтримку галузі тваринництва надійшло 38,7 млн. грн., з обласного бюджету в рамках реалізації Програми стабілізації і розвитку тваринництва Одещини 2005-2010 отримано 485,7 тис. грн. Сільськогосподарськими підприємствами отримано дотацій для підтримки тваринництва за рахунок коштів податку на додану вартість на суму 16,0 млн. грн.

Проте ситуація в тваринництві залишається складною. Продовжується скорочення поголів'я худоби в тому числі корів, свиней та овець, як наслідок скорочення обсягів виробництва тваринницької продукції. Обсяг виробництва

тваринницької продукції за 2008 рік зменшився на 2,8%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – на 14,2%, в господарствах населення збільшився – на 0,4%. В усіх категоріях господарств через скорочення поголів'я великої рогатої худоби, свиней зменшилось виробництво м'яса на 18,7%, молока – на 10,8%, яєць - на 2,1%. Збільшилась чисельність овець та кіз на 1,2%, птиці - на 5,6% за рахунок молодняку.

У 2008 році в області реалізуються інвестиційні проекти з будівництва комплексів: з виробництва продукції вівчарства на 4,8 тис. гол. вівцематок в ТОВ «ВКФ Бородіно–А» Тарутинського району; племрепродуктор на 200 голів свиноматок в ТОВ «Агро-Прайм» Болградського району, з виробництва свинини на 30 тис. гол.; з виробництва свинини на 18,0 тис. гол. свиней в ТОВ «Арцизька м'ясна компанія» Арцизького району; з виробництва свинини на 20,0 тис. гол. свиней в ТОВ «АФ Балта» Балтського району.

У 2008 році залучення інвестиційних ресурсів віднесено до ключових завдань регіональної політики. Інвестиційна активність підтримувалась за рахунок основного джерела зростання інвестицій – власних коштів підприємств.

В першу чергу, інвестиційні кошти спрямовувались на оновлення основних фондів, впровадження енергозберігаючих технологій, а також у будівництво нових об'єктів як виробничого, так і соціально-культурного призначення, в тому числі житла.

Суб'єктами господарювання області за січень-вересень 2008 року освоєно інвестицій в основний капітал в обсязі 6589,2 млн. грн. Порівняно з відповідним періодом 2007 року обсяги освоєних інвестицій в основний капітал у 2008 році зросли на 6,3%. Основним джерелом фінансування капітальних вкладень традиційно залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у січні-вересні 2008 року освоєно з загального обсягу 63,8% інвестицій в основний капітал.

На вирішення найактуальніших соціальних проблем регіону були спрямовані субвенції з державного бюджету. На проведення берегоукріплювальних робіт на о. Зміїний у 2008 році передбачені 14,5 млн. грн. субвенції з державного бюджету освоєні в повному обсязі.

Для будівництва та реконструкції об'єктів соціальної сфери у 2008 році для Одеської області передбачена субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток в сумі 62,7 млн. грн., за підсумками у 2008 році фактично профінансована в обсязі 62,5 млн. грн., які освоєні у сумі 61,6 млн. грн., або 98,2% запланованих коштів.

На заходи з енергозбереження, у тому числі оснащення інженерних введів багатоквартирних житлових будинків засобами обліку споживання води і теплової енергії, ремонт і реконструкцію теплових мереж та котельень, будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів спрямовано 30,9 млн. грн. відповідної субвенції з державного бюджету.

На будівництво і придбання житла військовослужбовцям та особам рядового і начальницького складу, звільненим у запас або відставку за станом здоров'я, віком, вислугою років та у зв'язку із скороченням штатів, які перебувають на квартирному обліку за місцем проживання, членам сімей з числа цих осіб, які загинули під час виконання ними службових обов'язків, а також учасникам бойових дій в Афганістані та воєнних конфліктів у 2008 році спрямовано 7,0 млн. грн., що дало можливість придбати 17 квартир та 4 житлових будинки.

Пріоритетним напрямком соціально-економічного розвитку регіону залишалось спорудження, реконструкція та утримання житлового фонду.

У 2008 році за рахунок усіх джерел фінансування в Одеській області введено в експлуатацію 847,4 тис. кв. м загальної площі житлових будинків на 8733 квартири, що на 6,8% (54,0 тис. кв. м.) та 747 квартир більше, ніж було введено за 2007 рік.

З метою збільшення обсягів індивідуального житлового будівництва, забезпечення його доступності населенню, особливо молодим працівникам села, тривала реалізація програми “Власний дім” та заходи щодо розвитку молодіжного житлового будівництва з наданням кредитів забудовникам. Станом на 1 січня 2009 року на державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників за зазначеною програмою “Власний дім” із державного бюджету спрямовано 4919,0 тис. грн., із місцевих бюджетів – 1481,0 тис. грн.

На надання пільгових довгострокових кредитів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво та придбання житла виділено 2300,0 тис. грн.

За 2008 рік були введені в експлуатацію: 4 загальноосвітні школи на 1332 учбових місця, дитячий садок на 160 місць, учбово-лабораторний корпус Одеського екологічного університету на 6,4 тис. кв. м, профілакторій на 75 ліжок та спортивний комплекс на 1,5 тис. кв. м тренувальної площі у м. Одеса; спортивні зали до шкіл на 943 кв. м тренувальної площі; клуб юних техніків на 430 кв. м загальної площі та музей у м. Южне.

Також введені в експлуатацію водопроводи магістральні та відводи від них протяжністю 7,1 км, місцеві трубопроводи для транспортування газу – 46,1 км.

Зберігається позитивна тенденція нарощування обсягів іноземних інвестицій в економіку області. Станом на 1 січня 2009 року сума прямих іноземних інвестицій з країн світу до області, включаючи позичковий капітал, становила 1257,8 млн. дол. США з них: 991,5 млн. дол. США – капітал нерезидентів, спрямований до статутних фондів підприємств області (обсяг якого збільшився на 12,6% у порівнянні з даними на 1 січня 2008 р.). Прямі іноземні інвестиції надійшли з 73 країн світу. Обсяг прямих іноземних інвестицій на одну особу на 1 січня 2009 року становив 415,9 дол. США.

Протягом 2008 року в економіку області іноземними інвесторами вкладено 244,6 млн. дол. США прямих інвестицій. Основна форма залучення – грошові внески 207,8 млн. дол. США (85,0% загального обсягу залучених інвестицій) та вкладення у вигляді рухомого і нерухомого майна 26,9 млн. дол. США (11,0% відповідно). Водночас відбулося зменшення капіталу нерезидентів на 59,0 млн. дол. США, а саме 18,5% - вилучення капіталу у вигляді майна, 34,4% – грошей, 2,8% – цінних паперів. Приріст прямих іноземних інвестицій за 2008 рік склав 110,7 млн. дол. США.

Найбільш інвестиційне привабливими для іноземного капіталу у 2008 році були підприємства, які працювали за такими видами економічної діяльності як: будівництво (за аналізований період приріст прямих іноземних інвестицій становив 31,7% або 21,2 млн. дол. США); операції з нерухомим майном (8,2% або 5,5 млн. дол. США); оптова торгівля і посередництво в оптовій торгівлі (13,0% або 10,8 млн. дол. США); машинобудування (збільшення у 3,4 раза або на 25,6 млн. дол. США); фінансова діяльність (в 1,9 раза або на 57,2 млн. дол. США);

Аналіз **зовнішньої торгівлі** підприємств і організацій Одеської області за останні декілька років свідчить про позитивні зміни, що склалися на зовнішньоторговельному ринку регіону. Позитивний момент – чітка тенденція до

зростання загальних обсягів зовнішньоторговельного обороту, експорту та імпорту товарів і послуг, загальної кількості суб'єктів зовнішньої торгівлі та країн-партнерів.

Загальний обсяг зовнішньоторговельного обороту за підсумками 2008 року становив 10173,8 млн. дол. США, що в 2,1 рази більше, ніж у 2007 році. Обсяг експорту товарів та послуг склав 3854,9 млн. дол. США і порівняно з відповідним періодом минулого року зріс на 78,0%, імпорту - відповідно 6318,9 млн. дол. США та у 2,3 рази. Впродовж останніх років погіршується негативне сальдо в зовнішній торгівлі. За підсумками 2008 року розрив між імпортом та експортом досяг рекордного показника 2464,0 млн. дол. США. Це обумовлено високими темпами росту імпорту, зокрема, ростом обсягів імпорту нафтопродуктів для подальшої їх переробки на ВАТ "Лукойл Одеський НПЗ", що у даний момент набирає проектну потужність. При цьому, слід зазначити, що якщо до реконструкції продукція ВАТ "Лукойл Одеський НПЗ" реалізувалася на зовнішніх ринках і це компенсувало імпорт сирової нафти, ввезеної в регіон, то на даний час велику частину вироблених нафтопродуктів поглинає внутрішній ринок.

Крім нафтопродуктів істотно зріс імпорт товарів інвестиційного призначення: машин, устаткування, приладів і апаратури, транспортних засобів, а також продукції сільського господарства, що використовується як сировина на переробних підприємствах, як Одеської області, так і країни в цілому.

Динамічно розвивалась **внутрішня торгівля**, що підтверджується сталою позитивною динамікою роздрібною товарообігу, зростанням чисельності приватних підприємців, що займаються торговельною діяльністю, значним внеском торгівлі у формування доданої вартості та бюджетних надходжень, створення нових робочих місць для працевлаштування населення. Обороти роздрібною торгівлі у 2008 році склав 24292,3 млн. грн., що на 19,8% більше, ніж у 2007 році. Обсяг роздрібною товарообороту підприємств, які здійснювали діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства склав 13842,3 млн. грн., що на 19,2% більше ніж минулого року.

Доход від реалізації послуг у 2008 році становив 18044,6 млн. грн., у т. ч. оплачених населенням – 2637,5 млн. грн. і у порівнянні з 2007 роком збільшився відповідно на 42,0% та на 23,9%.

Протягом останніх років в області простежується поступове збільшення кількості та підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого бізнесу. Цьому сприяла і **реалізація Програми розвитку малого підприємництва в Одеській області на 2007-2008 роки**.

Протягом 2008 року збільшилася кількість юридичних осіб на 4,3% і становить 60 тис. одиниць; кількість приватних підприємців - на 8,3% і становить 178 тис. одиниць; кількість малих підприємств - на 4,5% і становить 18,1 тис. одиниць. Кількість зайнятих на малих підприємствах становить 100,5 тис. осіб. Загальна кількість працюючих у сфері малого бізнесу збільшилася на 3,7% і становить більше 280 тис. осіб, що складає 27% від всього зайнятого населення області.

Питома вага малих підприємств у загальному виробництві продукції (робіт, послуг) становить 6,8%.

З метою спрощення дозвільних процедур започаткування бізнесу у кожному районі та місті створений та діє дозвільний центр, у роботі яких беруть участь більше 250 представників місцевих дозвільних органів.

З метою забезпечення доступності кредитних ресурсів для суб'єктів малого підприємництва та ефективного використання коштів місцевого бюджету вперше розпочато здійснення часткового відшкодування суб'єктам малого підприємництва відсоткових ставок за кредитами, залученими ними для реалізації інвестиційних проектів.

Демографічна ситуація у 2008 році характеризувалася зменшенням чисельності населення через його природне скорочення. Важливою позитивною тенденцією є збільшення народжуваності та зменшення смертності населення.

У 2008 році у порівнянні з відповідним періодом 2007 року показник народжуваності збільшився з 11,2 до 12,0 немовлят на 1000 жителів, показник смертності зменшився у порівнянні з відповідним періодом минулого року з 16,2 до 15,9 померлих на 1000 жителів.

Позитивно впливає на демографічну ситуацію в області і міграційний приріст населення, який у 2008 році становив 6,6 тис. осіб. Середньорічна чисельність населення у порівнянні з 2007 роком зменшилась на 0,1% і становила на 1 січня 2009 року 2393,5 тис. чол.

Ситуація на ринку праці характеризувалася тенденціями щодо: збільшення чисельності економічно активного населення; збільшення обсягів зайнятості з одночасним зменшенням обсягів безробіття серед економічно активного населення у віці 15-70 років; зростання рівня заробітної плати; збільшення чисельності працівників, які підвищили якісний рівень чи професійну підготовку на виробництві та зростання незайнятого населення, працевлаштованого за сприяння служби зайнятості.

Кількість безробітних, визначених за методологією МОП, у віці 15-70 років в цілому по області у 2008 році, порівняно з 2007 роком скоротилась на 0,9% і становила 49,1 тис. чол., а рівень безробіття до економічно активного населення відповідного віку зменшився на 0,1% і становив 4,4%. За рівнем безробіття, який визначено за методологією МОП, Одеська область має найнижчий показник серед інших регіонів України, не враховуючи м. Києва. Рівень офіційно зареєстрованого безробіття станом на 1 січня 2009 року становив 2,0%.

Протягом 2008 року послугами служби зайнятості користувались 87,9 тис. осіб.

З метою якнайшвидшого повернення незайнятих громадян до продуктивної праці обласна служба зайнятості реалізує на ринку праці активні заходи сприяння зайнятості населення – працевлаштування, залучення до громадських робіт та професійне навчання. Рівень охоплення цими заходами населення, яке користується послугами служби зайнятості, постійно зростає і у 2008 році становив 73,4%. Всього у 2008 році працевлаштовано 38,7 тис. осіб незайнятого населення, рівень працевлаштування становив 44,1%. Громадськими роботами охоплено 19,3% незайнятих громадян, що складає 15,8 тис. осіб.

Безробітних, для яких на ринку праці відсутня підходяща робота, центри зайнятості залучали до підприємництва шляхом надання одноразової допомоги по безробіттю. Протягом 2008 року понад 1,3 тис. безробітних отримали зазначену допомогу та зайнялись наданням різноманітних послуг, вирощуванням грибів, торгівлею продуктовими та промисловими товарами, розведенням тварин та птиці, рослинництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та ін.

Для безробітних, які тривалий час перебувають на обліку в службі зайнятості, все більшої актуальності набуває працевлаштування шляхом надання дотацій

роботодавцям з коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. З початку року 1,5 тис. безробітних таким чином отримали постійну роботу.

Пріоритетним напрямом соціальної політики є збільшення рівня заробітної плати, підвищення платоспроможності населення. Зростання рівня заробітної плати відбувалося за рахунок підвищення мінімальної заробітної плати, збільшення заробітної плати в галузях бюджетної сфери, росту ділової активності та інвестиційної привабливості.

У 2008 році середньомісячна заробітна плата штатного працівника становила 1633 грн. і зросла проти 2007 року на 33,2% та в 2,4 раза перевищила прожитковий мінімум для працездатної особи (669 грн.).

Найвищий розмір заробітної плати (у 1,5-1,7 раза більше, ніж у середньому по видах економічної діяльності) спостерігався у працівників транспорту і зв'язку та працівників фінансових установ. Середньомісячна заробітна плата працівників рибного, сільського, лісового господарств, охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, підприємств, що надають комунальні та індивідуальні послуги коливалася від 598 грн. до 1250 грн.

У системі соціального захисту значна увага приділялася обслуговуванню пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, наданню грошової та натуральної допомоги у вигляді продуктів харчування, одягу та взуття, палива, медикаментів тощо. Службою соціальної допомоги в територіальних центрах області обслуговувалось 103,9 тис. громадян, з них вдома – 24,5 тис. чол. У 2008 році малозабезпеченим ветеранам війни і праці, інвалідам всіх категорій надано допомоги на загальну суму 51,4 млн. грн., у тому числі: грошову допомогу на суму 16,3 млн. грн. отримали 56,5 тис. чол. громадян похилого віку, натуральну допомогу на суму 35,1 млн. грн. – 67,9 тис. громадян.

Завдяки реалізації заходів обласної соціальної цільової програми "Милосердя в дії" спостерігалися позитивні зрушення щодо покращення матеріально-побутового становища малозабезпечених громадян. На цільову адресну допомогу малозабезпеченим громадянам з обласного бюджету виділено 286,5 тис. грн.

За розпорядженнями голови обласної державної адміністрації 83 мешканцям області надано матеріальну допомогу на загальну суму 318,6 тис. грн.

В санаторно-курортних закладах з початку року оздоровлено 2429 інвалідів та ветеранів війни, отримали автомобілі 202 інваліда війни, забезпечено технічними та іншими засобами реабілітації 2496 інвалідів.

На утримання інвалідів в будинках-інтернатах використано 58,0 млн. грн.

З обласного бюджету надана грошова допомога сім'ям військовослужбовців, що загинули в Афганістані та інших районах військових конфліктів за кордоном на суму 334,1 тис. грн..

За рахунок коштів обласного бюджету 331 ветерану війни, яким виповнилося 90 років та більше, виплачено стипендії на загальну суму 307,5 тис. грн., 52 громадянам віком старше 100 років надано довічних стипендій на загальну суму 62,2 тис. грн.

409 багатодітним сім'ям, які виховують п'ять і більше неповнолітніх дітей надано щоквартальної додаткової адресної матеріальної допомоги на загальну суму 490,8 тис. грн., 102 сім'ям, які виховують дітей з розумовою відсталістю - на загальну суму 122,4 тис. грн.

З початку року більше 138,5 тис. сімей області, в яких виховується 304,5 тис. дітей, отримали соціальну підтримку з Державного бюджету України на суму 678,4 млн. грн.; за принципом "гроші ходять за дитиною" - виплачено 333 дітям-сиротам та 151 батькам-вихователям на загальну суму 5,96 млн. грн.

Протягом 2008 року реалізовувався спільний проект влади та бізнесу «Зігрій любов'ю дитину», направлений на підтримку багатодітних сімей, дітей–сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування:

на придбання нового житла, реконструкцію (добудову) та проведення ремонтних робіт витрачено 5,96 млн. грн.;

придбано та вручено 16 мікроавтобусів «Газель»: 15 - за підтримки благодійної організації „Президентський регіональний фонд”; 1 – за рахунок місцевих бюджетів; вирішувались соціально-побутові проблеми багатодітних родин.

Для **соціального захисту позбавлених сімейного виховання дітей**, які з різних причин опинилися на вулиці та з метою запобігання дитячої бездоглядності і безпритульності в області діє 13 державних притулків для дітей, планова місткість яких складає 450 місць, та 7 закладів соціального захисту дітей, утворених благодійними, громадськими та релігійними організаціями. З січня 2007 року функціонує центр соціально-психологічної реабілітації дітей за адресою: м. Одеса, вул. Боженка, 19, розрахований на 50 місць. Виділено додаткову дотацію для забезпечення в повному обсязі видатків на утримання притулків, центрів соціально-психологічної реабілітації дітей на суму 3,9 млн. грн. Придбано 10 мікроавтобусів притулкам для дітей.

Напередодні святкування Дня захисту дітей в області проведено акцію щодо перерахування державними службовцями одноденного заробітку закладам соціального захисту для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які найбільш потребують підтримки держави, в результаті якої було перераховано коштів на загальну суму 580413,33 грн.

Сформовано Єдиний електронний банк даних дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування і громадян, які бажають взяти їх на виховання.

У 2008 році проведено обласний форум «Зроби щасливою дитину – прийми її в свою родину», випускний бал для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, обласну благодійну акцію «Готуємо дітей до школи», заходи з нагоди Дня спільних дій в інтересах дітей, обласні заходи до Дня Святого Миколая, різдвяних та новорічних свят, якими було охоплено майже 3000 дітей соціально-незахищених категорій. Крім того, реалізовано програму соціально-психологічної реабілітації "Шанс" для дітей із девіантною поведінкою, які перебувають на обліку в службах у справах дітей та відділах кримінальної міліції для дітей.

Протягом 2008 року в області утворено 51 прийомну сім'ю та 2 дитячі будинки сімейного типу, до яких влаштовано 101 дитина-сирота та дитина, позбавлена батьківського піклування (101 чол.). У 2008 році із загальної кількості поставлених на облік з усиновлення дітей (432) усиновлено 324 дітей, в тому числі, громадянами України – 145. Влаштовано під опіку 907 дітей.

Основними напрямками діяльності **закладів охорони здоров'я** області у 2008 році були: профілактика та лікування туберкульозу, наркоманії, ВІЛ-інфекції/СНІДу, серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань, медична допомога матерям і дітям, швидка та невідкладна медична допомога, впровадження забезпечення медичної допомоги на засадах загальної практики/сімейної медицини.

В області продовжується робота по розвитку мережі закладів загальної практики/сімейної медицини. За 2008 рік створено 9 закладів сімейної медицини. Станом на 1 січня 2009 року працюють 163 заклади первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини, в тому числі у сільській місцевості - 145, міських – 14, приватних – 4.

Необхідно відмітити позитивну тенденцію по деяких показниках, а саме: за 2008 кількість пологів склала 28603, що значно більше аналогічного періоду минулого року; показник малюкової смертності склав 10,14‰ проти 11,57‰ у 2007 році.

Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів збільшилась з 315 до 320 в результаті реорганізації фельдшерсько-акушерських пунктів.

Здійснюється оснащення сільських лікарських амбулаторій та ФАПів комплектами медичного обладнання за рахунок централізованих коштів державного бюджету. Отримано 89 комплектів медобладнання для сільських лікарських амбулаторій та 121 – для ФАПів.

Вдосконалення і розвиток **системи освіти** області, оптимізація мережі освітніх закладів, створення сприятливих умов для впровадження новітніх інформаційних технологій, здобутків педагогічної науки і перспективного досвіду в навчально-виховний процес є важливим напрямом діяльності органів місцевої влади.

Дошкільною освітою охоплено 59% від загальної кількості дітей відповідного віку. Функціонує 754 дошкільних навчальних закладів (далі ДНЗ), де виховуються і навчаються 63,5 тис. дітей. У 2007-2008 роках поновлено роботу 13 ДНЗ та 4 ДНЗ введено в дію після реконструкції будівель. Задоволення освітніх потреб хворих дітей здійснюється у 7 спеціальних та 3 санаторних дошкільних навчальних закладах і 105 окремих компенсуючи групах, де лікуються і навчаються 3106 дітей з різними вадами психофізичного розвитку.

У 2008 році в 951 загальноосвітніх навчальних закладах (далі ЗОНЗ) навчаються 242 тис. учнів. Функціонують 161 навчально-виховні комплекси, з них 25 - “Загальноосвітня школа-гімназія”, 24 - “Загальноосвітня школа-ліцей» та 1 - “Загальноосвітня школа-колегіум”. Упродовж 2008 року введено в дію 4 загальноосвітні школи на 1332 уч. місця (с. Куяльник Котовського району – 192 уч. місця, гімназія у м.Овідіополь – 640 уч. місць, с.Бакша Савранського району – 306 уч. місця, с.Петропавлівка Саратського району – 194 уч. місця) та дитячий садок на 160 місць у смт.Авангард Овідіопольського району.

Значна увага приділялась реалізації програми „Шкільний автобус”. Протягом 2008 року організовано підвезення 10570 учнів сільської місцевості, що складає 96,3% від потреби та придбано 56 машин.

У 2008 році дипломи та свідоцтва кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів у ДПТНЗ отримали 7094 осіб за 71 професією.

У системі вищої освіти регіону підготовка кадрів ведеться майже за всіма напрямками, спеціальностями, освітньо-кваліфікаційними рівнями (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр) і складається з 55 вищих навчальних закладів (ВНЗ) I - IV рівнів акредитації, у тому числі 47 - державних та 8 недержавних. Статус національного мають 7 ВНЗ. За результатами вступної кампанії до ВНЗ всього зараховано 23,4 тис. осіб, за денною формою навчання – 8,2 тис. осіб за державним замовленням.

У 2008 році в області діє 1728 установ **культури**, з них 22 – обласного значення: 7 театральних-видовищних підприємств, 3 обласні бібліотеки, 4 центри національних культур, 6 музеїв, 2 навчальні заклади культури і мистецтва.

В області функціонують 6 обласних музеїв, які протягом року відвідало майже 800 тис. чоловік, обслуговано екскурсіями понад 70 тис. осіб, проведено 32 презентації художніх та фотодокументальних виставок. Приділяється увага розвитку мережі громадських історико-краєзнавчих районних і міських музеїв, 215 експозицій яких налічують понад 16 тис. предметів побуту народів багатонаціонального краю, які знайомлять із звичаями та культурними традиціями населення.

Загальна кількість місць в глядацьких залах одеських театрів становить понад 6,0 тисяч, щорічно відбувається близько 15 тисяч вистав. Згідно з «Програмою розвитку базової мережі закладів культури на 2008-2011 роки» з обласного бюджету виділено кошти на придбання автобусу для Одеського обласного театру ляльок та мікроавтобусу для Одеського літературного музею.

Особлива увага приділяється розвитку та популяризації національних та культурних традицій краю. Провідну роль в процесі збереження національної культурної спадщини, народних традицій, звичаїв, ремесел відіграють клубні заклади Одещини, на базі яких працюють 4256 клубних формувань, діють 3116 аматорських художніх колективів, у тому числі 500 національних колективів художньої самодіяльності різних жанрів: болгарські, російські, молдавські, гагаузькі, циганські, албанські тощо, 195 з них мають звання “народний”, 27 – «зразковий». У містах компактного проживання різних національних груп діють 5 обласних центрів національних культур, що фінансуються з обласного бюджету.

В області нараховується близько 5 тис. пам’яток **культурної спадщини**, 12 міст області занесені до Списку історичних населених місць України. Понад 100 об’єктів культурної спадщини мають статус пам’яток національного значення.

У 2008 році з обласного бюджету на охорону культурної спадщини було виділено 10582946,84 грн., за рахунок бюджетних коштів проведено ремонтно-реставраційні та проектні роботи на 20 пам’ятках містобудування та архітектури, продовжується робота з паспортизації об’єктів культурної спадщини, виконано роботу з виготовлення науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання історичних ареалів у м. Ізмаїл. З власниками та користувачами пам’яток укладено 363 охоронних договори, якими передбачені заходи із забезпечення збереження об’єктів культурної спадщини та їх екскурсійного відвідування.

Основні напрями розвитку **фізичної культури і спорту** у 2008 році - проведення комплексних фізкультурно-спортивних заходів серед усіх верств населення, подальший розвиток масової фізичної культури та забезпечення успішного виступу спортсменів області на ХХІХ літніх Олімпійських, ХІІІ Паралімпійських та Перших Всесвітніх інтелектуальних іграх 2008 року.

Проведені ІV Малі Олімпійські ігри Одещини серед команд сільських і селищних рад, фінали обласних змагань та участь збірних команд області у всеукраїнських змаганнях за програмою літніх сільських спортивних ігор, футбольного фестивалю сільських школярів “Даруймо радість дітям”, спартакіади державних службовців, де область посіла відповідно друге, перше і друге місце. Під девізом „Олімпійський рік – не тільки для олімпійців!” в області проведено понад 3 тисячі фізкультурно-масових заходів „Олімпійське літо-2008”, участь в яких взяло

понад 250 тисяч осіб. Продовжено виконання програми будівництва та модернізації спортивних баз, майданчиків для ігрових видів спорту із синтетичним покриттям та спортивних майданчиків із тренажерним обладнанням за рахунок коштів місцевих бюджетів. В м. Южне введено в експлуатацію стадіон з футбольним полем із синтетичної трави, в м. Білгород-Дністровський – спортивний зал, в містах Одеса, Ізмаїл – 3 басейни нестандартних розмірів для навчання дітей плаванню.

Відкрито 1 дитячо-юнацьку спортивну школу з вітрильного спорту в м. Одеса. Всього за кошти місцевого бюджету та фонду державного соціального страхування утримується 62 ДЮСШ, 10 спеціалізованих ДЮСШ олімпійського резерву, 1 школа вищої спортивної майстерності “Олімпієць”, 1 ДЮСШ паралімпійського резерву для дітей-інвалідів, 2 спортивно-оздоровчі центри та 130 філій ДЮСШ в містах і селищах області, заняттями в секціях з видів спорту охоплено 34540 осіб учнівської і студентської молоді, що на 1867 осіб більше, ніж у 2007 році.

У сільській місцевості функціонує 370 територіальних фізкультурно-спортивних клубів сільських і селищних рад (78,7%), в штати 230 клубів введено посади штатних і платних інструкторів з фізичної культури і спорту.

На ХХІХ літніх Олімпійських іграх від Одещини взяло участь 14 спортсменів, які вибороли дві золоті медалі (фехтування та бокс) та одну бронзову (веслування на каное), в загальнокомандному всеукраїнському рейтингу область посіла 2 місце. У складі національної команди у ХІІІ Паралімпійських іграх взяли участь 6 спортсменів обласного центру з фізичної культури і спорту інвалідів “Інваспорт”, які вибороли три бронзові медалі. У Перших Всесвітніх інтелектуальних іграх взяло участь 2 спортсмени, які вибороли золоту з шашок, дві срібні і 1 бронзову медаль з шахів.

У 2008 році **молодіжна та сімейна політика** спрямовувалась на створення сприятливих умов для повноцінного соціального, культурного, морально-психологічного і духовного розвитку сім'ї; організацію оздоровлення дітей соціально незахищених категорій; підтримку діяльності відповідних громадських організацій.

За рахунок коштів державного та обласного бюджету оздоровлено 148563 дитини, зокрема 43148 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей малозабезпечених та багатодітних сімей, а саме: 5603 дитини-сироти та позбавлених батьківського піклування, 34977 дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей, 1395 дітей-інвалідів, 1129 дітей, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, та 44 дитини, батьки яких загинули під час виконання службових обов'язків.

Для здійснення природоохоронних заходів і поліпшення стану довкілля з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2008 році профінансовано низку природоохоронних заходів на загальну суму 8356,55 тис. грн.

Для вирішення питання забезпечення населення питною водою здійснювались заходи надання послуг з водопостачання. У 2008 році на продовження будівництва Кілійського та Татарбунарського групових водопроводів було виділено з державного бюджету 17,8 млн. грн. В області реалізується “Державна програма пошуку питних підземних вод та буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин на воду в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях у 2002-2009 роках”. У 2008 році за рахунок державного бюджету в області було пробурено 6 артезіанських свердловини. Регіональна природоохоронна та ресурсозберігаюча політика в області

протягом року була зорієнтована на ліквідацію наслідків і на усунення самих причин порушення екологічної стабілізації.

3. Основні пріоритети та проблемні питання розвитку економіки і соціальної сфери, шляхи їх реалізації у 2009 році

Але, незважаючи на позитивні результати в цілому, в області залишилась ще значна кількість проблем, які впливають на темпи економічного зростання і які необхідно вирішити у 2009 році, а саме:

- *обсяги інвестицій, в тому числі іноземних, не відповідають потребам регіону, не створено ефективно працюючої інфраструктури регіонального інвестиційного ринку;*

- *недостатнє фінансування цільових галузевих програм;*

- *постійне зростання цін на енергоносії;*

- *недостатньо ефективно працюють програми з енергозбереження;*

- *недостатня кількість інноваційно активних підприємств;*

- *значний рівень кількості збиткових підприємств;*

- *недостатній рівень росту реальних доходів населення через значне зростання індексу споживчих цін*

- *залишається заборгованість з виплати заробітної плати;*

- *недосконалість структури зайнятості населення - дисбаланс між попитом та пропозиціями на ринку праці, наявність тіньової зайнятості;*

- *погіршення сальдо зовнішньої торгівлі регіону;*

- *невирішені соціальні проблеми села – безробіття, трудова міграція, занепад соціальної інфраструктури;*

- *значні проблеми в галузі тваринництва – скорочення поголів'я та зменшення обсягів виробництва тваринницької продукції;*

- *неефективне використання земель сільськогосподарського призначення.*

Для досягнення основної мети та поставлених цілей, на вирішення нагальних проблем області пріоритетами розвитку області на 2009 рік являються:

• **Забезпечення сталого функціонування промислового комплексу шляхом:**

сприяння налагодженню стабільної роботи промислових підприємств;

зростання конкурентоспроможності виробництва шляхом прискореного розвитку наукоємних і високотехнологічних видів промислової діяльності;

інноваційно-технологічна модернізація з впровадженням сучасних досягнень вітчизняної і світової науки і техніки;

реалізація енергозберігаючої моделі розвитку із застосування екологічно безпечних технологічних процесів;

підвищення ефективності господарської діяльності промислових підприємств.

• **Використання транспортно-транзитного потенціалу області та розвиток регіональної інформатизаційної інфраструктури шляхом:**

початку будівництва автомобільної дороги міжнародного значення Одеса - Рені за новим напрямком;

розвитку дорожньої галузі – реалізації заходів Програми розвитку, ремонту та утримання вулично-шляхової мережі Одеської області на період 2004-2010 років "Дороги Одещини";

подальша розбудова глибоководного суднового ходу р. Дунай – Чорне море;

виконання заходів регіональної програми інформатизації Одеської області на 2007-2009 роки.

- **Підтримка аграрного сектора, яка здійснюватиметься шляхом:**

- у галузі рослинництва:**

- виконання заходів програми “Зерно Одещини 2005-2010 роки”;
 - розповсюдження науково обґрунтованих систем землеробства, що дасть змогу підвищити родючість ґрунтів;
 - застосування прогресивних технологій вирощування сільськогосподарських культур;

- розвиток зрошуваного землеробства;

- впровадження нових елітних сортів і гібридів рослин.

- у галузі тваринництва:**

- виконання заходів програми “Стабілізація та розвиток тваринництва Одещини на 2005-2010 роки.”;

- підвищення продуктивності поголів’я та забезпечення необхідними кормами;

- підтримка крупнотоварних сільськогосподарських підприємств.

- **Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність** здійснюватиметься шляхом:

- залучення вітчизняних та іноземних інвестицій за пріоритетними напрямками розвитку;

- розроблення нових інвестиційних проектів у пріоритетних сферах соціально-економічного розвитку;

- здійснення активної політики просування вітчизняних товарів та послуг на зовнішні ринки;

- збільшення обсягів експорту товарів та послуг.

- **Підтримка малого бізнесу в регіоні шляхом:**

- виконання Програми підтримки малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки;

- усунення зайвих регуляторних бар’єрів на шляху розвитку підприємництва;

- запровадження нових механізмів підтримки підприємництва, залучення громадських організацій підприємців до їх реалізації.

- **Збереження якості життя мешканців області, доступності соціальних послуг шляхом:**

- недопущення значного зниження доходів населення та максимальне зменшення заборгованості із виплати заробітної плати;

- підвищення якості послуг, які безпосередньо надаються населенню;

- збереження економічної активності населення;

- удосконалення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров’я та надання якісних медичних послуг;

- забезпечення добудови об’єктів незавершеного будівництва соціальної сфери з високим ступенем будівельної готовності;

- реалізації програми «Власний дім» та заходів щодо розвитку молодіжного житлового будівництва;

- реформування житлово-комунального господарства, надання допомоги у створенні ОСББ.

- **Розбудова системи соціального захисту шляхом підтримки вразливих груп населення засобами ефективною та адресною соціальною допомогою:**

подолання безпритульності і бездоглядності, запобігання сирітству;
підтримка національного усиновлення та інших форм сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

надання соціальної допомоги інвалідам, ветеранам війни, праці та іншим верствам населення, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема, шляхом виконання обласної цільової програми «Милосердя в дії»;

створення сприятливих умов життєдіяльності та інтеграція у суспільство осіб з обмеженими фізичними можливостями.

- **Створення умов для гармонійного розвитку особистості:**

збереження мережі закладів освіти та покращення їх матеріально-технічної бази, підвищення рівня якості освіти;

збереження культурних надбань та існуючої мережі закладів культури і мистецтва;

охорона та збереження пам'яток культурної спадщини;

виконання заходів Програми розвитку фізичної культури та спорту в Одеській області на період до 2011 року;

сприяння збереженню мовної і культурної самобутності етнічних спільнот, що мешкають в області.

- **Забезпечення екологічної та техногенної безпеки в області** здійснюватиметься шляхом:

пошуку та забезпечення населення області якісною питною водою;

розв'язання проблем поводження з відходами, насамперед, з токсичними та непридатними, а також забороненими для використання хімічними засобами захисту рослин;

розробки науково обґрунтованих заходів по створенню системи інтегрованого управління природокористуванням в морській прибережній смузі Одеської області;

збереження природно-заповідного фонду, біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідної справи, формування екологічної мережі.

- **Енергозбереження** шляхом розробки Програми енергоефективності Одеської області на 2009-2015 роки

- **Подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області** шляхом створення умов для забезпечення сталого розвитку південно-західної частини та північних районів області, підвищення ефективності використання їх природно-ресурсного, людського та економічного потенціалу:

облаштування о. Зміїний та розвиток інфраструктури селища Біле;

забезпечення трансляції програм національного радіомовлення та цифрового телемовлення;

виконання заходів Програми комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004-2011 роки;

розробки обласної програми забезпечення сталого розвитку північних районів області.

- **Підготовка до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу** шляхом реалізації Обласної цільової програми підготовки і проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Одеській області:

поліпшення транспортної та спортивної інфраструктури регіону;

модернізація та реконструкція існуючої туристичної інфраструктури, зокрема, об'єктів розміщення.

• **Фінансове забезпечення реалізації Програми (джерела формування та фінансування заходів).**

Виконання завдань та пріоритетні напрями Програми фінансуватимуться за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, іноземних та внутрішніх інвестицій, коштів суб'єктів підприємницької діяльності та інших джерел.

3.1. Забезпечення сталого функціонування промислового комплексу.

На показниках обсягів продукції промислового виробництва значною мірою позначається наслідки впливу світової фінансової кризи, особливо на галузях, залежних від споживання енергоресурсів, імпортової сировини, зовнішньої кон'юнктури споживання тощо. В цілому по області очікується спад промислового виробництва на рівні 4,5%.

Прогнозоване підвищення вартості природного газу по-різному впливатиме на фінансовий стан підприємств різних галузей. Негативний вплив прогнозується у тих видах промислової діяльності, які мають високу частку вартості природного газу у собівартості виробленої продукції. Найбільш уразливими є хімічне виробництво, виробництво інших неметалевих мінеральних виробів та металургійне виробництво.

На показники машинобудування значний вплив матиме скорочення поставок продукції вітчизняного машинобудування на підприємствах: верстатобудування (ТОВ „Мікрон”, ВАТ ВТО „ЗОНТ”); для перероблення сільгосппродуктів (завод „Продмаш”); електророзподільної та контрольної апаратури (ВАТ „Одескабель”, ТОВ „Південна електротехнічна компанія”) до країн СНД та виробництва легкових автомобілів на ЗАТ «ЗАЗ».

Вагомим фактором для підприємств металургійного виробництва області, є зовнішньоекономічна кон'юнктура, а також коливання внутрішніх цін на основну сировину (катанку), технологічні матеріали, енергоресурси, висока собівартість продукції, що і позначиться на показниках ефективної діяльності. У 2009 році внаслідок впливу кризових явищ прогнозується зниження обсягів виробництва по галузі на 5,0%.

Важливого значення набуває завдання збільшення внутрішнього споживання металопродукції, пожвавлення внутрішнього попиту на металосировину, що дозволить суттєво зменшити рівень залежності від зовнішніх ринків, кон'юнктура на яких змінюється в залежності від коливань цін та попиту.

На перші позиції виходить втілення заходів з енергозбереження та економії усіх видів сировини, що також позитивно позначиться на зниженні собівартості продукції підприємств промислового комплексу області.

Водночас внесок у загальне зростання експорту хімічної промисловості та металургії порівняно з 2008 роком зменшиться через уповільнення темпів зростання світових цін на продукцію цих галузей та уповільнення зростання виробництва в цілому в результаті зростання витрат.

У виробництві нафтопродуктів - реалізація інвестиційної програми розвитку та технічного переобладнання підприємства ВАТ „Лукойл - Одеський нафтопереробний завод” сприятиме забезпеченню стабільної роботи установок. Передбачається приведення якості бензинів до рівня світових стандартів та європейських

екологічних норм планується випуск бензинів за стандартами Euro-3, дизельного палива – за стандартами Euro-4.

На показники з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції, де більша частка належить підприємствам з виробництва будматеріалів, у 2009 році значний вплив матиме ситуація у будівництві житла та скорочення попиту будівельних компаній та населення на будматеріали. Стан справ в галузі будуть формувати підприємства з виробництва цегли (ВАТ „Силікат”, ТОВ „Буддеталь”), цементу (ТОВ „Цемент”), виробів з бетону для будівництва (ВАТ „Іллічівський ЗЗБК”), ВАТ „Арцизький ЗЗБВ”, Одеський „Завод будівельних матеріалів”), з виробництва готових до використання бетонних сумішей (ТОВ „Рест”, ПП „Будіндустрія”).

Серед напрямків розвитку легкої промисловості інноваційно-інвестиційна діяльність та впровадження сучасних досягнень науки і техніки у виробництві, розширення асортименту товарів, що реалізуються на внутрішньому ринку, чому сприятиме запровадження рівних умов на внутрішньому ринку для українських та закордонних товаровиробників, ефективної митно-тарифної політики у відповідності з міжнародними угодами. У 2009 році в рамках проекту міжнародної технічної підтримки, що фінансується Урядом Королівства Нідерландів, у смт. Красні Окни передбачається відкриття швейної фабрики зі створенням 110 нових робочих місць.

Передбачається збільшення обсягів виробництва в галузі виробництва харчових продуктів та напоїв на 5,0%. Структурна перебудова та інноваційний розвиток підприємств переробної промисловості спрямовуються на істотне збільшення вітчизняного продовольчого і сировинного потенціалу, крім того продукти харчування від місцевих виробників будуть мати більший попит серед населення, особливо при гнучкій ціновій політиці.

Питання забезпечення населення високоякісними продуктами харчування є найголовнішим постійним пріоритетом, який визначає продовольчу безпеку нашої держави та в кінцевому результаті – здоров'я нації.

З метою підвищення конкурентоспроможності виробництва на провідних підприємствах передбачається впровадження високотехнологічних наукоємних продуктів, нових технологічних процесів, маловідходних, ресурсозберігаючих, технологій нового покоління (обміднення зварювального дроту, світлого віджигу на ВАТ „Стальканат”), створення нових зразків продукції, а саме прогресивної продукції електромашинобудування (комутаційних модулів останнього покоління ТОВ „Південна електротехнічна компанія”), телекомунікаційного устаткування ТОВ „Телекомунікаційні технології”, верхніх компресійних кілець з високовуглецевої сталі ВАТ „Одеський завод поршневих кілець”), фармацевтичної продукції на ВАТ „Інтерхім”, сучасного великовузлового складання автомобілів на Іллічівському ЗАТ „ЗАЗ”.

З метою створення інноваційного клімату необхідно передбачити проведення заходів по створенню інноваційної інфраструктури області та здійснення стимулювання інноваційної діяльності, в тому числі:

сприяння організації роботи Одеського центру Національного агентства України з інвестицій та інновацій та створення на базі агентства веб-сайту «Інноваційна Одеса»;

розробка системи пільгового оподаткування підприємств інноваційної інфраструктури місцевими податками і зборами та надання відповідних пропозицій Кабінету Міністрів України.

3.2. Використання транспортно-транзитного потенціалу області та розвиток регіональної інформатизаційної інфраструктури.

Розвиток транспорту та зв'язку у 2009 році буде спрямований на реалізацію державних і регіональних програм та задоволення потреб населення у послугах транспорту та зв'язку.

За прогнозними розрахунками тенденції кінця 2008 року знайдуть розповсюдження на протязі 2009 року. Погіршення ситуації в основних галузях економіки – скорочення виробництва, дестабілізація кредитної політики банків та інші негативні явища призведуть до скорочення обсягів вантажних та пасажирських перевезень усіма видами транспорту.

Найбільше падіння обсягів вантажних перевезень очікується на водному транспорті – біля 30%, особливо у річному. Втрата за останні місяці року конкурентоспроможності серед країн дунайського басейну, у 2009 році набере найбільших проявів. Відсутність гнучкості у формуванні тарифної політики транспортної галузі, а також підвищення цін на пасажирські перевезення призведуть до скорочення обсягів перевезень залізничним транспортом, вантажів на 5%, пасажирів на 6%.

Перспективи роботи підприємств зв'язку по відношенню до 2008 року залишаться незмінними, незначне підвищення пов'язано головним чином із впливом інфляції на зростання вартості послуг зв'язку.

Відповідно до Програми комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004 – 2010 роки у частині відновлення судноплавства на українській ділянці дельти Дунаю, а також для створення позитивного іміджу України як транзитної держави, у 2009 році планується **подальша розбудова глибоководного суднового ходу р. Дунай – Чорне море.**

Основними видами робіт на повний розвиток проекту є виконання днопоглиблювальних робіт на морському барі (підхідному каналі) та на річкових перекатах, будівництво захисної дамби, берегоукріплення, створення карт наміву, а також подальше будівництво системи безпеки судноплавства.

У 2009 році планується приведення стану будівництва до запланованих показників. Загальний обсяг днопоглиблювальних робіт становить 11,2 млн. м³, на морському каналі - 4,7 млн. м³, на річковій частині - 6,5 млн. м³, обсяг робіт по будівництву захисної дамби - 219 тис. м³, по берегоукріпленню - 97,9 тис. м³, по будівництву струменеспрямовуючої споруди - 23,5 тис. м³, облаштування гідроотвалів - 5,4 млн. м³. Обсяг фінансування будівництва ГСХ р. Дунай – Чорне море на українській ділянці дельти у 2009 р. становитиме 102,7 млн. грн. за рахунок коштів ДП «Дельта-лоцман».

У галузі **дорожнього господарства** основними завданням на 2009 рік є:

реконструкція і капітальний ремонт автодоріг державного значення з доведенням їх параметрів до вимог європейських нормативів;

розбудова внутрішньообласної мережі автодоріг із забезпеченням все більшого охоплення населених пунктів із районними центрами в межах щорічного фінансування на утримання доріг місцевого значення з обласного бюджету та бюджетів органів місцевого самоврядування;

реалізації заходів Програми розвитку, ремонту та утримання вулично-шляхової мережі Одеської області на період 2004-2010 років “Дороги Одещини”;

Для забезпечення надійним транспортним сполученням 9-ти південних районів області необхідно будівництво нової автомобільної дороги I-ї технічної категорії в обхід населених пунктів, а старий напрямок використовувати для місцевих перевезень. В першу чергу пропонується до 2012 року побудувати **автодорогу «Одеса-Рені»** за новим напрямком, протяжністю 81 км, в т.ч. мостовий перехід через Дністровський лиман, протяжністю 5,7 км, загальною вартістю 8,9 млрд. грн. та мостовий перехід через р. Дунай на переході с. Орлівка (Україна) – м. Ісакча (на Бухарест, Румунія) протяжністю 12 км, в т.ч. мостовий перехід 0,8 км, загальною вартістю 1,0 млрд. грн. На сьогоднішній день Українським державним інститутом з проектування об'єктів дорожнього господарства «Укрдипродор» розроблено ТЕО на будівництво автомобільної дороги Одеса – Рені за новим напрямком «Одеса – Овідіополь – Б.Дністровський - Монаші» з мостовим переходом через Дністровський лиман. Будівництво зазначеної автомобільної дороги можливе лише при умові прийняття Кабінетом Міністрів України відповідної постанови, включення дороги до Програми розвитку автомобільних доріг загального користування України, та забезпечення відповідного фінансування.

Враховуючи важливість для регіону і в цілому для держави будівництва автомобільної дороги Одеса-Рені, обласна державна адміністрація звернулася до Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11.12.1999 р. № 2293 про включення автомобільної дороги Одеса-Рені до переліку об'єктів права державної власності, які можуть надаватися в концесію.

Капітальні вкладення на будівництво автомобільних доріг загального користування у 2009 році передбачаються в обсязі 904,2 млн. грн. (за рахунок державного бюджету). Заплановано введення в дію 71,9 км автомобільних доріг з твердим покриттям загального користування.

По дорогах місцевого значення за рахунок капітальних вкладень згідно з проектом плану будуть побудовані та введені в експлуатацію 15 під'їздів до сільських населених пунктів загальною протяжністю близько 49,4 км. Буде продовжена реконструкція автодоріг “Красні Окни - Новосамарка” і “Одеса - Вознесенськ - Новий Буг”, також продовжено будівництво автомобільної дороги “Обхід с. Сухий Лиман”

Інформатизаційна інфраструктура - комп'ютерні послуги та Інтернет -у регіоні розвиваються динамічно. Однак цей розвиток має регіональні диспропорції – швидкими темпами розвивається в обласному центрі та містах області і дуже повільними темпами у сільській місцевості, де є велика потреба своєчасного отримання необхідної інформації у сфері медицини, освіти, звернень громадян до органів влади. З 1135 сільських і 33 селищних населених пунктів лише 177 підключені до інформаційно-комунікаційних технологій Інтернет із суспільними пунктами доступу, найбільше їх в Овідіопольському – 20, Савранському -20, Болградському -18 районах області.

Із 972 загальноосвітніх шкіл до Інтернету підключено 396. Серед районів області найбільше шкіл мають вихід до Інтернету у Біляївському – 26, Болградському – 23, Комінтернівському – 20.

Серед закладів охорони здоров'я до мережі Інтернет підключено 96, в основному це районні лікарні та лікувальні заклади обласного центру. Більше ніж 90% архівів, музеїв, бібліотек не мають своїх електронних ресурсів, фондів, каталогів

і не підключені до мережі Інтернет. Усе це негативно впливає на рівень розвитку інформаційного суспільства в регіоні.

Наприкінці 2008 року спостерігалось уповільнення темпів розвитку інформатизаційної інфраструктури. Хоча на думку експертів, сфера інформатизації менш вразлива до кризових явищ, однак ряд підприємств цієї галузі прогнозує спад обсягів свого виробництва, серед яких провідне підприємство регіону ВАТ «Укртелеком», де зниження у 2009 році може сягнути 12-15% у порівнянні з 2008 роком. Швидкість обміну інформації є одним з впливових факторів в економічному розвитку регіону та подоланні кризових явищ у фінансово-економічному секторі. Для надійного функціонування інформатизаційної інфраструктури необхідна розробка антикризових заходів та недопущення спаду обсягів виробництва у цій галузі.

Черговим кроком на шляху до створення інформаційного суспільства в області є подальше **виконання заходів регіональної програми інформатизації Одеської області у 2009 році**, які будуть направлені на вирішення таких основних проектів і завдань, як:

- розробка та впровадження в роботу лікувальних закладів області елементів телемедицини;
- забезпечення функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи Одеської обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування області;
- проведення робіт щодо розгортання та удосконалення локальних обчислювальних мереж в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування області;
- запровадження системи управління якістю та надання органами виконавчої влади та місцевого самоврядування області інформаційних послуг населенню;
- розвиток в області мережі з підтримкою IP- телефонії;
- впровадження ліцензійного програмного забезпечення в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування;
- впровадження системи електронного документообігу з використанням електронного підпису в органах місцевого самоврядування;
- удосконалення комплексної системи захисту інформації.

У 2009 р. підприємством ВАТ «Укртелеком» планується ввести обладнання широкопasmового доступу до мережі Інтернет загальною ємністю 31048 портів вартістю 35,4 млн. грн., з яких 20,35 млн. грн. для розвитку мережі в м. Одесі та 15,1 млн. грн. в Одеській області.

3.3. Підтримка аграрного сектора.

Головними напрямками підтримки сільського господарства області у 2009 році будуть:

- впровадження системи збереження та ефективного використання земель сільськогосподарського призначення;
- поліпшення ресурсного забезпечення сільськогосподарського виробництва, підтримання наявного технічного потенціалу машинно-тракторного парку, стабілізація його кількісного складу та оновлення, удосконалення форм його

використання та забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції за прогресивними технологіями;

- забезпечення розвитку інфраструктури аграрного ринку;
- створення сучасної селекційної бази аграрного виробництва.

Виконання зазначених пріоритетів дасть можливість досягти суттєвих змін в аграрному секторі та підвищити рівень агропромислового виробництва.

З метою забезпечення життєздатності сільського господарства, підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу на внутрішньому і зовнішньому ринку, гарантування продовольчої безпеки країни організована робота щодо виконання Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року.

Обсяги виробництва валової продукції сільського господарства у 2009 році становитимуть 4315,4 млн. грн., що менше рівня 2008 року на 7,7%. Питома вага галузі рослинництва у виробництві валової продукції становитиме 71,2%, тваринництва – 28,8%. Прогнозні показники розвитку сільськогосподарського виробництва області на 2009 рік визначені перш за все з урахуванням виробничого потенціалу, об'єктивних обставин, що склалися в забезпеченні галузі матеріально-технічними ресурсами.

Обсяги виробництва рослинницької продукції передбачається отримати в сумі 3072,1 млн. грн., що менше рівня 2008 року на 10,5%.

Зменшення прогнозується у виробництві зернових культур, ріпаку та цукрових буряків.

Обсяги виробництва зернових культур в 2009 році визначені виходячи із середньорічних обсягів за останні п'ять років (2004-2008 р.р.) – 2813,6 тис. тонн, що на 20,7% більше програмних показників програми «**Зерно Одещини 2005–2010 роки**», затвердженої рішенням обласної ради від 25.03.2005 №595-1У.

Інтенсифікація розвитку зернового господарства та збільшення обсягів виробництва зерна досягатиметься завдяки таким чинникам, як підвищення урожайності шляхом удосконалення землекористування, структури посівів, попередників, обробітку ґрунту, внесення мінеральних добрив і проведення хімічної меліорації ґрунтів, захисту рослин, розвиток насінництва, підвищення якості зерна, науково-методичне забезпечення, розвиток ринку зерна. У 2009 році передбачається провести полив на площі 150,0 тис. га, реконструкцію меліоративних систем та поліпшення екологічного стану меліоративних систем угідь на площі 650 га.

Впровадження нових продуктивніших, стійкіших до несприятливих погодно-кліматичних умов і хвороб сортів, оновлення асортименту насіння високих репродукцій дасть змогу збільшити врожайність на 20-25%.

На виконання програми під урожай 2009 року озимі на зерно та зелений корм в усіх категоріях господарств посіяні на площі 997,9 тис. га, в тому числі озимі на зерно - на площі 814,3 тис. га, з них пшениці – 468,1 тис. га, жита – 5,0 тис. га, ячменю – 341,2 тис. га. Посіви знаходяться в доброму та задовільному стані що є основною підставою для отримання передбаченого валового збору зерна.

У 2009 році не передбачається посів цукрових буряків у зв'язку з економічними обставинами - галузь залишається збитковою. Зменшення обсягів виробництва ріпаку відбудеться за рахунок зменшення посівної площі на 9,9%.

Головні напрямки економічного зростання тваринництва відображені в **Програмі стабілізації і розвитку тваринництва Одещини на 2005-2010 роки**,

затвердженою рішенням Одеської обласної ради від 18.11.2005 р. №707-1У. Нарощування поголів'я худоби та птиці, підвищення продуктивності тваринництва дозволить збільшити в 2009 році обсяги виробництва валової продукції тваринництва на 0,1%.

Прогнозовані обсяги виробництва продукції тваринництва в 2009 році складуть:

- 67,0 тис. тонн м'яса (реалізація на забій в живій вазі) або 91,6% до рівня 2008 року, відповідно,

- 416,4 тис. тонн молока – 100,0%,

- 550,0 млн. шт. яєць – 109,0%,

- 1398,0 тонн вовни – 100,0%.

3.4. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність

Основним джерелом **інвестицій в основний капітал** у 2009 році залишатимуться власні кошти підприємств та організацій, що обумовлено гострою потребою в оновленні активної частини основних фондів.

У 2009 році прогнозується зниження обсягів **інвестицій в основний капітал, очікується** освоїти за рахунок усіх джерел фінансування 9050 тис. грн. інвестицій в основний капітал, що на 15% нижче рівня попереднього року.

Відсутність у держави та зокрема регіону достатніх обсягів вільних фінансових ресурсів, а також недостатній рівень внутрішніх заощаджень роблять неможливим динамічний розвиток економіки виключно на основі внутрішніх капіталовкладень та приватних інвестицій українських економічних суб'єктів. В умовах гострої нестачі інвестиційних ресурсів в Україні одним з ключових завдань регіональної політики - є залучення додаткових іноземних інвестицій в реальний сектор економіки.

Протягом останніх років в області спостерігалась тенденція збільшення активності в інвестиційній діяльності. Показники залучених прямих іноземних інвестицій мають тенденцію до постійного збільшення (880,8 млн. дол. США у 2007 році, 991,5 млн. дол. США у 2008 році, 1048,8 млн. дол. США – прогноз на 2009 рік).

Темпи приросту залучених прямих іноземних інвестицій матимуть тенденцію до зменшення (приріст на 24,1 % у 2007 році, приріст на 12,6% у 2008 році, прогнозований приріст на 5,8% у 2009 році).

Згідно з прогнозом серед перспективних галузей економіки з точки зору залучення іноземних інвестицій можна визначити: торгівлю, діяльність готелів та ресторанів, сільське господарство, операції з нерухомістю, а також надання послуг.

Незначне уповільнення темпів приросту інвестицій до промисловості (прогнозований приріст 2,7%) обумовлено тим фактом, що у зазначеній галузі інвестиційні проекти вже реалізуються не перший рік, тому дофінансування проектів буде проводитись виключно в режимі зобов'язань інвестора.

Пріоритетами **зовнішньоекономічної діяльності області у 2009 році** буде розвиток співробітництва з сусідніми державами, збагачення змісту підписаних міжрегіональних угод, створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі щодо залучення іноземних інвестицій в економіку регіону, реалізації спільних міжнародних проектів та програм.

Особлива увага приділятиметься зростанню ефективності використання експортного потенціалу регіону, підвищення його інвестиційної привабливості та міжрегіональному транскордонному співробітництву. На сучасному етапі в умовах повноправного членства України в СОТ, а також у зв'язку зі складним фінансово-

економічним становищем у світовій економіці, необхідно приділити якомога більше уваги цим питанням з боку держави та надати фінансову підтримку для реалізації низки заходів, що дозволять пом'якшити вплив світової кризи на економіку регіону. На реалізацію зазначених заходів та вирішення проблемних питань у 2009 році якраз і спрямовані наступні програми регіонального розвитку: «Програма сприяння реалізації експортного потенціалу Одеської області на 2009 рік» та «Програма сприяння залученню іноземних інвестицій в Одеську область на 2009 рік».

Реалізація зазначених програм дозволить втілити в життя дієві механізми підтримки регіональних товаровиробників-експортерів, підвищити рівень інвестиційної привабливості Одеської області, реалізувати нові інвестиційні проекти, а також сприяти залученню іноземного капіталу в економіку регіону.

Очікувані результати від впровадження заходів регіональних програм:

- зростання загального обсягу експорту Одеської області до країн світу;
- за результатами участі у спеціалізованих виставкових заходах забезпечення підписання щонайменше п'ятнадцяти угод на експортні поставки продукції товаровиробниками регіону до країн світу на суму від 50,0 до 100,0 млн. дол. США;
- досягнення рівня збільшення питомої ваги у товарному експорті з регіону продукції з високим ступенем обробки на 5-7%;
- покращення коефіцієнту покриття експортом імпорту;
- збільшення питомої ваги Одеської області у загальному обсязі товарного експорту країни на 1,5-2,0%;
- збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій до Одеської області у 2009 році;

3.5. Підтримка малого підприємництва

У 2009 році основні зусилля будуть спрямовані на спрощення процедур входження в бізнес, усунення зайвих регуляторних бар'єрів на шляху розвитку підприємництва, удосконалення дозвільної системи у сфері господарської діяльності та реалізації механізмів фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого бізнесу.

Інструментом реалізації на регіональному рівні державної політики розвитку малого підприємництва є виконання заходів Програми підтримки малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки, які будуть спрямовані на удосконалення нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності, фінансово-кредитної допомоги, інформаційному, ресурсному забезпеченню та подальшому розвитку бізнес-інфраструктури.

Отримання дозволів є другою за складністю процедурою після оподаткування, що перешкоджають розвитку бізнесу. Передбачається, що буде реалізована основна вимога Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» - переглянута та відмінена значна кількість дозволів на центральному рівні, основна частина яких є застарілими й неефективними, що в свою чергу скоротить часові та майнові витрати підприємців на започаткування та ведення бізнесу.

Активізація роботи органів місцевої влади з реалізації Закону «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» дозволить поступово перейти від дозвільного до декларативного принципу започаткування підприємницької діяльності.

Заходи з реалізації державної регуляторної політики будуть направлені на недопущення прийняття недоцільних і неефективних регуляторних актів, зменшення

втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання, що вимагає від усіх розробників нормативно-правових актів, які стосуються суб'єктів господарювання, дотримання визначеного порядку їх розробки, розгляду та затвердження.

Відшкодування з обласного бюджету відсоткових ставок за кредитами, що надаються суб'єктам малого бізнесу на реалізацію інвестиційних проектів, поліпшить доступ підприємців до кредитних ресурсів.

Реалізація даних заходів сприятиме:

- збільшенню кількості юридичних осіб до 62 тис. одиниць;
- збільшенню кількості фізичних осіб-підприємців до 186 тис. одиниць;
- збільшенню кількості малих підприємств до 18,5 тис. одиниць;
- збільшенню кількості працюючих у сфері малого бізнесу до 290 тис. осіб.

Збільшення кількісних показників в свою чергу підвищить частку надходжень від суб'єктів малого підприємництва до державного та місцевих бюджетів, частку малих підприємств у загальному виробництві продукції (робіт, послуг) до 7,3%.

З метою координації дій місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та громадських об'єднань підприємців у сфері розвитку підприємництва та реалізації державної регуляторної політики при голові обласної державної адміністрації створена Координаційна рада з питань розвитку підприємництва, до складу якої на паритетних засадах увійшли представники вищезазначених структур. На засіданнях Ради розглядаються основні проблемні питання, які заважають розвитку підприємництва.

3.6. Збереження якості життя мешканців області та доступності соціальних послуг.

Збереження доходів населення та погашення заборгованості із виплати заробітної плати є найважливішими складовими добробуту населення, покращення якості життя та розвитку особистості. Основне завдання у 2009 році – недопущення зниження заробітної плати та соціальних виплат.

У 2009 році прогнозується, що середньомісячна номінальна заробітна плата по області становитиме 1715 грн., фонд оплати праці робітників та службовців передбачається в межах 10701,6 млн. грн. Прогнозується уповільнення темпу зростання середньомісячної заробітної плати з 33,2% у 2008 році до 5,0% у 2009 році, через зниження темпів виробництва в галузях економіки. Реальна заробітна плата характеризує купівельну спроможність номінальної заробітної плати під впливом змін споживчих цін на товари і послуги і рівня податків та обов'язкових платежів. Враховуючи, що індекс споживчих цін у 2009 році прогнозується на рівні 109,5%, передбачається зниження індексу реальної заробітної плати на 4,1%.

За станом на 1 січня 2009 року загальна заборгованість із виплати заробітної плати по області складала 44,5 млн. грн., а частка штатних працівників, яким своєчасно не виплачено заробітну плату, становить 1,9% до загальної кількості працюючих. Протягом 2009 року передбачається забезпечувати виплату поточної заробітної плати, повне погашення заборгованості на економічно активних підприємствах, зменшити борги працівникам підприємств, щодо яких проводяться процедури відновлення платоспроможності боржника або визнання їх банкрутами та забезпечити належний контроль й притягнення до адміністративної, кримінальної відповідальності посадових осіб за недотримання норм чинного законодавства про оплату праці.

Вплив кризи на економіку країни спричинив скорочення обсягів виробництва на підприємствах металургії, зменшив обсяги робіт в будівельній галузі, знизив товарообіг в сфері торгівлі, що в свою чергу передбачає вивільнення працівників з підприємств та установ області.

Для ринку праці характерними будуть тенденції: зменшення обсягів зайнятості з одночасним збільшенням обсягів безробіття серед економічно активного населення у віці 15-70 років, розрахованого за методологією МОП; зниження темпів росту рівня заробітної плати; збільшення численності працівників, які підвищили якісний рівень чи професійну підготовку на виробництві та зростання незайнятого населення, працевлаштованого за сприяння служби зайнятості.

Негативно впливатиме на чисельність населення віком від 15 до 70 років, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності (зменшення на 2,7%) скорочення обсягів виробництва в галузях економіки та у сфері підприємництва, що позначиться на збільшенні рівня зареєстрованого безробіття, визначеного за методологією МОП. Рівень безробіття збільшиться з 4,6% у 2008 році до 4,9% у 2009 році. Зростатиме безробіття і на зареєстрованому ринку праці. Чисельність зареєстрованих безробітних на кінець 2009 року зросте у порівнянні з попереднім роком на 0,3%, відповідно, рівень зареєстрованого безробіття збільшиться і становитиме 2,1%. Найбільш ураженими безробіттям верствами населення залишаться жінки та молодь - особи найбільш активного працездатного віку.

З метою зниження соціальної напруги на ринку праці, забезпечення продуктивної зайнятості населення збереження і утворення робочих місць, в області реалізуються заходи програми зайнятості населення Одеської області на 2008-2009 роки, які передбачають у 2009 році, виходячи з фінансових можливостей Фонду загальнообов'язкового соціального страхування України на випадок безробіття :

- працевлаштувати 37,5 тис. осіб;
- направити на професійну підготовку 9,7 тис. осіб;
- залучити до оплачуваних громадських та сезонних робіт 15,8 тис. осіб.

У 2009 році передбачено створити 55,0 тисяч нових робочих місць (рішення Одеської обласної ради від 29 лютого 2008 року №466-У "Про затвердження Програми зайнятості населення Одеської області на 2008-2009 роки") за рахунок розвитку малого підприємництва, сприяння самозайнятості населення та перепрофілювання підприємств. Основна частина нових робочих місць (33,8 тис.) створюватиметься у сфері торгівлі, переробній промисловості (4,6 тис.), сфері надання комунальних та індивідуальних послуг (3,6 тис.), у сільському господарстві (майже 3,4 тис. робочих місць).

З метою визначення напрямків розвитку підприємницької діяльності у сільській місцевості проводитимуться інформаційні зустрічі з сільськими мешканцями щодо можливості започаткування власної справи за допомогою державної служби зайнятості шляхом надання одноразової виплати допомоги по безробіттю. Вживатимуться заходи щодо залучення незайнятих громадян, у тому числі мешканців сільської місцевості, до підприємницької діяльності шляхом участі в інформаційних семінарах з орієнтації на самозайнятість за участю представників навчальних закладів, Фонду підтримки підприємництва та інших соціальних партнерів.

В умовах спаду виробництва та можливого скорочення чисельності працівників підприємств забезпечуватиметься посилення державного нагляду за

додержанням роботодавцями норм законодавства про працю, розширятиметься перелік напрямків професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації відповідно до потреб роботодавців.

Напрямами діяльності у сфері охорони здоров'я області у 2009 році, визначено:

профілактика та лікування туберкульозу, наркоманії, ВІЛ-інфекції/Сніду;
профілактика та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань;
медична допомога матерям і дітям;

забезпечення швидкої та невідкладної медичної допомоги населенню відповідно встановлених стандартів;

впровадження забезпечення медичної допомоги на засадах загальної практики/сімейної медицини;

залучення додаткових джерел фінансування закладів охорони здоров'я, з урахуванням впровадження страхової медицини в систему надання медичної допомоги;

зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я області;

підвищення соціального захисту медичних працівників шляхом забезпечення житлом.

Крім того, відкриття філій спеціалізованих відділень обласних закладів в районах області дасть змогу підвищити рівень надання медичної допомоги на місцях так можливість створення додаткових робочих місць.

В результаті виконання обласних програм з охорони здоров'я передбачається: знизити рівень захворюваності на вірусний гепатит на 0,1%; на серцево-судинні захворювання - на 5%; стабілізувати епідеміологічну ситуацію серед ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД, туберкульоз; знизити рівень ускладнень на 5% у хворих наркологічного профілю; знизити рівень материнської та малюкової смертності на 3%.

Пріоритетним напрямком розвитку сфери торгівлі та послуг буде залучення вітчизняних та іноземних інвестицій до реконструкції діючих та будівництва нових сучасних торгових об'єктів та закладів побутового обслуговування.

У зв'язку зі складною ситуацією у фінансовій та економічній сфері, суттєвого розширення мережі торгових закладів не прогнозується. Проте залишаються актуальними повна легалізації роздрібного товарообігу та посилення контролю за діяльністю посередницьких структур на внутрішньому ринку, його захисту від неконтрольованого імпорту. Обсяг роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі та ресторанного господарства зросте на 5,0% і становитиме 14540,0 млн. грн.

Планується збереження діючої торговельної мережі супермаркетів ТОВ «Таврія-В», ТОВ «Наталка Трейд», ЗАТ «Нова лінія», Одеської філії ДП «Маркет Плаза», МПП «Віртус», ТОВ «ВІТ», мережі муніципальної торгівлі з реалізації хлібобулочної продукції в районах м. Одеса; закладів (підприємств) ресторанного господарства швидкого обслуговування населення із переважним асортиментом страв і виробів національної кухні, а також мережі магазинів (відділів) кулінарії з реалізацією напівфабрикатів високого ступеню готовності, що дасть змогу підвищити рівень обслуговування та надання якісних послуг населенню. Продовжиться практика проведення ярмарків з продажу сільськогосподарської продукції, в яких

прийматимуть активну участь виробники сільськогосподарської продукції та переробні підприємства області.

Прогнозується збільшення обсягу реалізованих послуг на 2,3%, доход від реалізації послуг оплачених населенням збільшиться на 4,3% і складе 18468,0 млн. грн. та 2750,0 млн. грн. відповідно.

У 2009 році значна увага приділятиметься створенню сприятливих умов для відновлення мережі підприємств побутового обслуговування у сільській місцевості, розширенню переліку послуг, які надаватимуться малозабезпеченим та соціально-незахищеним верствам населення за пільговими цінами.

З метою недопущення безпідставного зростання цін та соціального захисту населення обласна державна адміністрація у межах повноважень, продовжуватиме роботу щодо державного регулювання цін (тарифів).

Для оперативного дослідження стану і динаміки розвитку цінових процесів на споживчому ринку області продовжиться робота з аналізу динаміки цін на хліб та основні види продовольчих товарів, тарифів на житлово-комунальні послуги у розрізі міст обласного значення та районів області.

Необхідною умовою збереження якості життя мешканців області є спорудження, реконструкція, утримання житлового фонду та подальший розвиток соціальної інфраструктури.

Поряд з цим, у зв'язку з впливом наслідків фінансово-економічної кризи, прогнозується зниження обсягів інвестицій у житлове будівництво у порівнянні з очікуваним рівнем 2008 року майже на 40%. Очікується ввести в експлуатацію житла на 510,0 тис. кв. метрів загальної площі.

З метою поліпшення соціально-побутових умов сільських мешканців та закріплення молодих фахівців продовжиться видача пільгових кредитів на будівництво та придбання житла за рахунок усіх джерел фінансування. Шляхом впровадження заходів регіональної програми "Власний дім" планується у 2009 році за рахунок усіх джерел фінансування спрямувати на ці цілі 6,8 млн. грн.

Програмою забезпечення житлом молоді Одещини на 2003-2013 роки передбачається надання пільгових довгострокових кредитів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво та придбання житла. У 2009 році прогнозується спрямувати 2084,0 тис. грн.

Фінансування об'єктів соціальної сфери передбачає, в першу чергу, спрямування коштів на об'єкти з високим ступенем будівельної готовності, будівництво або реконструкція яких розпочиналося у минулі роки, створення відповідної інфраструктури.

За рахунок усіх джерел фінансування передбачається вести в експлуатацію заклади освіти на 578 учнівських місць, дошкільних закладів освіти на 50 місць.

Впродовж 2009 року передбачається спрямування коштів Стабілізаційного фонду державного бюджету України для реалізації інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку регіонів в обсязі 36497,9 тис. грн. (додаток 2). Прогнозується продовжити будівництво та реконструкцію шкіл в сільських населених пунктах: селі Бритівка Білгород-Дністровського, селі Троїцьке Біляївського, селі Новопетрівка Великомихайлівського, селі Ларжанка Ізмаїльського, селі Ліски Кілійського, в смт. Чорноморське Комінтернівського, селі Ставоре Красноокнянського, селах Ганнівка та Надрічне Тарутинського, районів області та селі Олександрівка, яке входить до м. Іллічівськ; дитячого садку в селі Сергіївка

Любашівського району, дитячого притулку для неповнолітніх «Гніздечко», смт Суворове Ізмаїльського району, дитячо-юнацької спортивної школи у місті Вилкове Кілійського району.

Прогнозується продовжити будівництво поліклініки у місті Рені.

Приділятиметься увага задоволенню потреб населення районів у водозабезпеченні шляхом фінансування робіт з реконструкції першої нитки підвідного водопроводу від насосної станції другого підйому в с. Коси до насосної станції третього підйому в місті Котовськ; водопроводу у місті Болград; підвідного водопроводу від водонапірної станції другого підйому села Степанівка до міста Роздільна.

Пріоритетами діяльності у сфері житлово-комунального господарства у 2009 році визначено:

- удосконалення системи управління підприємствами і організаціями житлово-комунального господарства;
- демонополізація і розвиток конкурентного середовища;
- формування ринкових механізмів функціонування та розвитку житлово-комунального комплексу;
- зменшення витрат та втрат енергоносіїв у житлово-комунальному господарстві, проведення ефективної енергозберігаючої політики;
- завершення паспортизації звалищ твердих побутових відходів, приведення їх до нормативів природоохоронного законодавства;
- будівництво в області заводів з переробки твердих побутових відходів.

Важливою складовою реформи житлово-комунального господарства є розвиток конкуренції у системі управління та обслуговування житлової сфери, що дозволить власникам житла та об'єктів комунального призначення самостійно визначати обслуговуючу організацію для забезпечення необхідного рівня якості робіт і надання послуг. Для демонополізації житлово-комунального господарства передбачається залучення організацій усіх форм власності, що дозволить забезпечити реальну правову рівність господарюючих суб'єктів різних організацій правових форм та споживачів послуг.

З метою моніторингу показників якості життя мешканців області необхідно здійснити заходи щодо поступового впровадження з 2010 року розрахунків кількісних інтегральних показників розвитку на рівнях регіону та окремих міст.

3.7. Розбудова системи соціального захисту

В області триватиме робота щодо подальшого посилення і вдосконалення соціальної політики щодо **захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, безпритульних та бездоглядних дітей**, в першу чергу – розвитку сімейних форм виховання шляхом поширення мережі дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей.

У 2009 році заплановано утворити 40 прийомних сімей та 2 дитячі будинки сімейного типу, до яких буде влаштовано на виховання та спільне проживання 70 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Значна увага приділятиметься проведенню роботи щодо збереження житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З цією

метою формується Житловий реєстр дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Продовжуватиметься практика виявлення на ранній стадії неблагополучних сімей, які не забезпечують належних умов утримання та виховання дітей. Важливим напрямком роботи залишатиметься своєчасне виявлення та влаштування дітей, які потрапили у кризові умови, профілактика правопорушень, запобігання бездоглядності та безпритульності через проведення рейдів, профілактичних операцій, регіональних акцій.

Забезпечуватиметься підготовка і перепідготовка фахівців закладів соціального захисту дітей. Залучатимуться неурядові організації, які опікуються дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, що буде сприяти проведенню більш ефективних та адресних заходів, вирішенню проблем бездоглядності та безпритульності.

У 2009 році продовжиться **реалізація обласної соціальної цільової програми "Милосердя в дії"**. Основними завданнями Програми є: надання адресної цільової матеріальної допомоги малозабезпеченим верствам населення області; надання щоквартальної додаткової адресної матеріальної допомоги малозабезпеченим багатодітним сім'ям, які виховують п'ять і більше неповнолітніх дітей; надання допомоги з газифікації житла малозабезпеченим громадянам, в першу чергу, багатодітним сім'ям, сім'ям з дітьми-інвалідами.

Значна увага приділятиметься виконанню заходів, які визначені у програмах, розрахованих на соціальну підтримку малозабезпечених громадян. За рахунок коштів обласного бюджету передбачається надати цільову адресну допомогу малозабезпеченим громадянам на суму 650 тис. грн., здійснити передплату періодичних видань на суму 750 тис. грн., громадянам віком старше 100 років надати довічні стипендії на суму 88,1 тис. грн.

Продовжуватиметься розвиток стаціонарних закладів соціального обслуговування. На утримання будинків-інтернатів буде направлено 59,2 млн. грн. У м. Болграді передбачається створення установи постійного та тимчасового перебування інвалідів з розумовою відсталістю.

За рахунок коштів обласного бюджету надаватиметься цільова адресна допомога та додаткові пільги сім'ям військовослужбовців, що загинули у конфліктах, інвалідам війн та реабілітованим. Загальні витрати становитимуть 372,1 тис. грн.

У даний час в Одеській області проживає 124,3 тис. **осіб з обмеженими фізичними можливостями**. Завдання органів влади на місцях полягає у проведенні ефективних заходів з метою запобігання інвалідності, відновлення працездатності і реалізації мети „рівності” й „повної участі” осіб з обмеженими фізичними можливостями у соціальному житті і розвитку.

Системний підхід у вирішенні проблем дає можливість створити умови для подолання бар'єрів, які обмежують права і свободи інвалідів. З цією метою у 2009 році планується реалізація низки програм та заходів соціального захисту інвалідів. Серед них такі, як забезпечення протезно-ортопедичними виробами та спеціальним автотранспортом, санаторно-курортне оздоровлення, виплата грошових компенсацій на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування інвалідів, безкоштовне та пільгове встановлення інвалідам 1 та 2 групи телефонів, надання матеріальної допомоги, соціальна, трудова та професійна

реабілітація інвалідів тощо. Протягом 2009 року планується виконати роботи з облаштування платформ пандусами на залізничних вокзалах (м. Котовськ), встановлення таксофонів на висоті зручній для користування особам з обмеженими фізичними можливостями. Комунальним підприємством “СМЕП” за згодою з Одеською обласною організацією Всеукраїнського товариства сліпих (УТОС) в межах кошторису продовжиться встановлення акустичних пристроїв “мовний світлофор” на перехрестях м. Одеси. У 2009 році перевізниками заплановано придбати 5 автобусів, пристосованих для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями, які будуть працювати в режимі “маршрутне таксі” (м. Одеса).

3.8. Створення умов для гармонійного розвитку особистості

У сфері освіти діяльність органів влади буде спрямована на забезпечення рівного доступу дітей, молоді та дорослого населення до якісної дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, всебічний розвиток науки, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, подальше навчально-технічне оснащення та комп'ютеризацію навчальних закладів. Основними напрямками діяльності галузі у 2009 році визначено:

- збереження існуючої мережі дошкільних навчальних закладів, поновлення роботи тимчасово непрацюючих;
- охоплення дошкільною освітою не менше 60% дітей дошкільного віку від їх загальної кількості, у тому числі 99% дітей п'ятирічного віку;
- збільшення мережі дошкільних навчальних закладів або груп компенсуючого типу для дітей з психофізичними вадами розвитку;
- обладнання дошкільних навчальних закладів необхідним технологічним і холодильним обладнанням, іграшками, іншими засобами навчання та виховання;
- створення умов для рівного доступу до якісної освіти вихованців інтернатних закладів освіти;
- надання допомоги у забезпеченні подальшого навчання та працевлаштування випускників інтернатних закладів;
- підвищення рівня якості освіти у відповідності до державних стандартів;
- перехід до системи зовнішнього контролю рівня навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів області;
- сприяння розвитку мовної освіти національних спільнот, розробка навчально-методичного забезпечення для шкіл з національним складом учнів;
- завершення комплектації шкіл комп'ютерною технікою та підключення навчально-комп'ютерних комплексів до мережі Інтернет;
- забезпечення якісним харчуванням учнів 1-4 класів та пільгового контингенту;
- приведення матеріально-технічної бази навчальних закладів у відповідність до сучасних стандартів організації навчального середовища (місця загального користування, питна вода, шкільні меблі, обладнання кабінетів і лабораторій, майстерень спортзалів, поновлення бібліотечних фондів);
- впровадження інформаційно-комунікаційних технологій управління освітніми процесами, педагогічного менеджменту, інших інноваційних форм вдосконалення управлінської діяльності;
- налагодження конструктивного діалогу з батьківською громадськістю, учнівським самоврядуванням, широкого залучення їх до вирішення питань організації навчального процесу;

- послідовне зміцнення матеріально-технічної бази, навчально-методичного забезпечення закладів професійно-технічної освіти, оновлення змісту професійної підготовки за участю органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, роботодавців – замовників на підготовку висококваліфікованих робітничих кадрів; формування оптимальної моделі багаторівневого та багатоканального фінансування професійно-технічної освіти.

Серед важливих питань розвитку **галузі культури**, що потребують вирішення у 2009 році, слід вважати збереження існуючої мережі клубних закладів, особливо, на селі. Наслідком недостатнього фінансування галузі культури стала відсутність належних ремонтів протягом останніх десятиліть, що призвело до значного погіршення технічного стану багатьох будівель, в яких розташовані культурно-освітні заклади та установи. Так, сьогодні із загальної кількості 692 сільських клубів області 416 потребують капітального ремонту, 40 - перебувають в аварійному стані, 195 - розташовані у пристосованих приміщеннях, більшість сільських клубів взимку не опалюються, майже в усіх районах понад 60% будівель, в яких розташовані клуби, вимагають капітального або поточних ремонтів. Однією із нагальних проблем є недостатнє фінансування музеїв, особливо питання забезпечення охорони музеїв. Крім того, серед проблемних питань галузі слід назвати кадрове питання - лише 50% культпрацівників області мають спеціальну освіту. Узв'язку з невирішеністю питань щодо забезпечення житлом, особливо на селі, низьким рівнем заробітної плати питання закріплення молодих спеціалістів є дуже актуальним.

Для вирішення проблем у 2009 році пріоритетними напрямками діяльності управління культури і туризму та його підвідомчих закладів стануть:

- збереження існуючої мережі закладів культури і мистецтв, недопущення їх закриття та репрофілювання, збереження кадрового потенціалу галузі;

- соціальна підтримка працівників культури: продовження практики надання стипендій ветеранам культосвітньої роботи і творчим працівникам похилого віку, фінансової підтримки кращих аматорських народних колективів області, надання стипендій обдарованій молоді та кращим молодим вокалістам;

- організація та забезпечення розвитку академічного мистецтва, традиційної та масової культури, зокрема, поповнення поточних репертуарів театрів та обласної філармонії суспільно значущими творами української та світової класики; проведення Міжнародних фестивалів сучасного та оперного мистецтва.

- підтримка діяльності обласних центрів національних культур, надання матеріальної підтримки аматорським колективам області, сприяння та підтримка розвитку культури в сільській місцевості;

- продовження практики централізованого поповнення книжкових фондів бібліотек; проведення реставрації та капітальних ремонтів будівель обласних музеїв та бібліотек; встановлення систем відеонагляду за приміщеннями та прилеглими територіями; оснащення системами клімат-контролю та кондиціонування повітря фондосховищ музеїв обласного підпорядкування;

- проведення реставрації та капітальних ремонтів будівель: Одеського музею західного та східного мистецтва; Одеського обласного театру ляльок; Одеського театру юного глядача; Одеського художнього музею, Одеського російського драматичного театру; Одеської обласної дитячої бібліотеки ім. Н.К. Крупської; Одеської обласної наукової універсальної бібліотеки ім. М. Грушевського; учбового корпусу Одеського художнього училища ім. М. Грекова; завершення будівництва

будинку культури с. Будеї Кодимського району; забезпечення закладів культури, шкіл естетичного виховання, вищих мистецьких навчальних закладів I-II рівнів акредитації обладнанням інструментами, комплектами звукової та освітлювальної техніки, меблів, сценічних костюмів.

Різноманітність об'єктів культурної спадщини Одеської області створює усі передумови для розвитку історично-культурного туризму в тому числі у період проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, як засобу популяризації її історії і культури та джерела надходжень інвестицій у соціально-економічний розвиток регіону. Створення умов для гармонійного розвитку особистості та ефективне використання туристичного потенціалу пам'яток культурної спадщини неможливо без забезпечення їх збереження, реставрації, музеєфікації та пристосування для туристичного та екскурсійного відвідування.

На виконання проектних, першочергових протиаварійних, ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках у 2009 році управлінням охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації підготовлено перелік об'єктів із загальним обсягом фінансування 18250,0 тис. грн., за рахунок яких планується виконання робіт на 7 об'єктах.

Усіма видами **фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи** та спортом вищих досягнень у 2009 році планується охопити понад 625 тис. осіб (25,8% населення області) безпосередньо в 1840 колективах фізичної культури і спортивних клубах, 74 дитячо-юнацьких спортивних школах та 130 філіях, 380 територіальних фізкультурно-спортивних клубів сільських і селищних рад.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 року № 993 „Про затвердження Типового положення про дитячо-юнацьку спортивну школу” у 2009 році олімпійські, неолімпійські види спорту та види паралімпійської, дефлімпійської програми будуть розвиватися згідно віднесенням до I, II, III категорій видів спорту. Буде забезпечено підготовку 44 спортсменів до VIII Всесвітніх ігор з неолімпійських видів спорту та XXI Дефлімпійських ігор (Всесвітніх ігор глухих спортсменів) 2009 року.

Спільно з керівництвом та профспілковими комітетами промислових підприємств, установ і організацій планується залучити додаткові позабюджетні кошти для підтримки розвитку фізичної культури і спорту, створення належних умов працюючим, фінансового заохочення тих, хто завдяки зайняттям фізичною культурою і спортом не перебуває на лікарняному, будівництва сучасних спортивних споруд, ігрових майданчиків, тренажерних залів, утримання 22 команд майстрів з ігрових видів спорту та забезпечення їх участі у чемпіонатах України і Європейських кубках. Орієнтовно сума надходжень з усіх джерел на потреби галузі складе понад 77 млн. грн.

Пріоритетними напрямками діяльності галузі на 2009 рік визначені:

- завершення реформування структури управління фізкультурно-спортивним рухом на селі, створення районних комунальних організацій „Колос” з введенням в штати посад інструктора з фізичної культури для територіальних фізкультурно-спортивних клубів сільських і селищних рад;

- приведення у відповідність до постанови КМУ від 05.11.2008 р № 993 розвитку дитячо-юнацького спорту, діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл, відкриття їх філій у селах і селищах, дитячо-юнацьких спортивних клубів за місцем проживання населення;

- розвиток системи професійних спортивних клубів з пріоритетних для регіону видів спорту, в першу чергу, з ігрових видів, створення сучасних умов для роботи професійних спортивних клубів;

- удосконалення структури підготовки спортсменів світового рівня до складу національних команд з олімпійських, паралімпійських, дефлімпійських та неолімпійських видів спорту, спроможних конкурувати на світовому рівні за медалі найвищого гатунку;

- будівництво і реконструкція спортивних споруд із застосуванням сучасних новітніх технологій;

- реконструкція існуючих спортивних баз з обов'язковим обладнанням їх спеціальними пристроями для осіб з обмеженими фізичними можливостями.

У царині **міжнаціональних відносин** та релігійної сфери основні зусилля місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування спрямовуватимуться на:

- підтримку діяльності національно-культурних об'єднань;

- сприяння збереженню мовної і культурної самобутності національних спільнот, що мешкають в області, для чого буде розроблено та реалізовано Програму підтримки розвитку національних меншин та діяльності національно-культурних товариств Одеської області на 2009-2010 роки;

- сприяння неухильному дотриманню принципу відокремлення церкви від держави, створення рівних умов для діяльності релігійних організацій, недопущення чинення на них тиску;

- сприяння зміцненню взаєморозуміння між релігійними організаціями різних віросповідань, створення конструктивного діалогу між ними, подолання міжправославного протистояння, утвердження в релігійному середовищі миру і злагоди.

Продовжиться реалізація Регіональної програми співпраці із закордонними українцями на 2008-2010, для чого у 2009 році планується виділення 174,0 тис. грн. Здійснення Плану заходів, що є невід'ємною частиною Програми, матиме значний позитивний ефект та допоможе реалізації спільних проектів українських громадських організацій за кордоном та культурно-освітніх, мистецьких громадських організацій Одеської області, а також зацікавлених органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

3.9. Забезпечення екологічної та техногенної безпеки

Питання підвищення якості життя через зменшення впливу забруднення на здоров'я населення пов'язано з такими факторами, як: відсутність централізованих систем водопостачання та водовідведення у населених пунктах; зношеність водопровідних та каналізаційних мереж; відсутність доброякісних джерел питної води; незадовільний технічний стан каналізаційних очисних споруд; скид недостатньо-очищених та неочищених стічних вод у поверхневі водойми.

Одним з найважливіших чинників стабілізації соціального, екологічного стану є **забезпечення населення якісною питною водою**. У 2009 році триватиме робота над виконанням "Державної програми пошуку питних підземних вод та буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин на воду в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях у 2002-2009 роках". В області планується пробурити 14 артезіанських свердловин.

Для вирішення проблем гарантованого водозабезпечення населення області буде здійснено, в першу чергу, роботи з реконструкції водопроводу в м. Рені (резервуари чистої питної води, будівля насосної станції) та водопровідних споруд в м. Болграді. Також, при достатньому фінансуванні будуть проведені роботи з будівництва водопровідних мереж в с. Чубівка Котовського району та с. Великопоске Великомихайлівського району, з реконструкції водопровідних мереж та майданчиків артезіанських свердловин в смт. Затишшя Фрунзівського району.

Продовжуватиметься будівництво групових локальних систем водопостачання, зокрема Кілійського та Татарбунарського водопроводів. За рахунок коштів державного бюджету передбачено фінансування в сумі 20 млн. грн. з отриманням питного водопостачання для споживачів сіл Мирне, Десантне, Василівка Кілійського району, сіл Дмитрівка, Глибоке, Борисівка Татарбунарського району.

З метою запобігання незадовільної роботи очисних споруд та каналізаційних мереж в районах області (побудовані у 70-80 роках), які не відповідають сучасним технічним вимогам, у 2009 році продовжиться виконання робіт з реконструкції очисних споруд стічних вод військового містечка смт. Великодолинське (Овідіополь2), будівництва каналізаційного напірного колектору в смт. Хлібодарське Біляївського району, реконструкції очисних споруд м. Теплодар, розташованих в с. Надлиманське Овідіопольського району капітального ремонту КНС-1 і мереж каналізації в м. Вилкове Кілійського району.

У рамках вирішення проблеми поводження з відходами для зниження рівня техногенного навантаження на довкілля регіону здійснюватиметься ряд організаційно-технічних заходів щодо утилізації твердих побутових відходів.

Триватиме робота з формування реєстрів об'єктів утворення, обробки та утилізації відходів, паспортизації місць видалення відходів. На теперішній час розроблено проект організації інноваційного біодинамічного сміттесортувального комплексу ТОВ „Еко–Тріал” потужністю 256 т/рік у с. Нова Долина Овідіопольського району, який пройшов завершальний етап комплексної експертизи, виготовлена проектно-кошторисна документація комплексів у Комінтернівському районі.

При надходженні коштів з різних джерел фінансування продовжуватимуться роботи з будівництва полігонів.

Одним із пріоритетних напрямів природоохоронної діяльності у регіоні є розв'язання проблеми поводження з непридатними до використання або забороненими хімічними засобами захисту рослин, яких на території Одеської області накопичено 1900 тонн, вони зберігаються на 118 складах різних форм власності та підпорядкування.

При належному фінансуванні у 2009 році за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища передбачається здійснення низки робіт з очищення території області від непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин. Це дасть можливість припинити їх шкідливий вплив на довкілля та здоров'я людей, знизити техногенне навантаження на територію області, послідовно скорочувати обсяги накопичених непридатних або заборонених до використання хімічних речовин і не допускати їх подальшого накопичення, припинити забруднення землі, атмосферного повітря, підземних водоносних горизонтів та поверхневих водних джерел.

При залученні іноземних інвестицій на реалізацію проектів, враховувати механізми міжнародного співробітництва зі скорочення викидів парникових газів в атмосферне повітря від промислових підприємств, об'єктів поводження з відходами.

У сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в області у 2009 році триватиме реалізація заходів наступних програм:

«Створення страхового фонду документації Одеської області на 2007-2010 роки»;

«Комплексна цільова програма запобігання загибелі людей у надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру в Одеській області на 2008-2010 роки»;

«Програма розвитку системи оповіщення та інформатизації Цивільної оборони Одеської області на 2004-2010 роки»;

«Регіональної програми поводження з токсичним відходами в Одеській області на 2008-2015 роки».

Заходи щодо берегозахисних та берегоукріплювальних робіт на узбережжі Чорного моря (Фонтанка, Чорноморське, Дофинівка) у 2009 році здійснюватимуться за рахунок приватних інвесторів на підставі договорів з сільськими та селищною радою.

Протягом 2009 року передбачається з урахуванням наукових висновків прийняти остаточне рішення щодо необхідності проведення подальших заходів з поліпшення екологічної ситуації в районі озера Сасик.

У сфері охорони і збереження заповідних територій планується створення заповідних об'єктів і розширення площ існуючих. Відповідно до указу Президента від 13 листопада 2008 року №1033/2008 створено Нижньодністровський національний природний парк (21311,1 га). До створюваних заповідних об'єктів відносяться: два регіональних ландшафтних парки “Куяльницький” Комінтернівського району і “Тарутинський степ” у Тарутинському районі, парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення “Парк санаторію ім. Горького” (8,28 га) у м. Одеса.

Розширення природно-заповідного фонду планується здійснити за рахунок зміни категорії ботанічної пам'ятки природи місцевого значення “Баранівський ліс” у віданні ДП “Ізмаїльське лісове господарство” Одеського обласного управління лісового і мисливського господарства на ландшафтний заказник з однойменною назвою площею 163 га.

З метою збереження та оцінки стану природних територій планується проведення інвентаризації зарезервованих для заповідання територій, а також окремих існуючих об'єктів природно-заповідного фонду.

Основним джерелом фінансування залишаються кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища.

З метою ліквідації підґрунтя для різного виду порушень заповідного режиму у 2009 році буде продовжена робота по встановленню меж об'єктів природно-заповідного фонду.

Для запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів природно-заповідного фонду планується здійснити комплекс заходів у регіональному ландшафтному парку „Ізмаїльські острови”, 5-ти заказниках: „Лісничівка” (ДП „Балтське лісове господарство”), „Березівка” (ДП „Кодимське лісове господарство”),

„Савранський ліс” (ДП „Савранське лісове господарство”), „Діброва Манзирська” і „Діброва Могилевська” (ДП „Саратське лісове господарство”), парку-пам’ятки садово-паркового мистецтва „Валекруч-Негай” (ДП „Котовське лісове господарство”) та заповідному урочищі „Чабанка” (ДП „Кодимське лісове господарство”).

Для зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту в області триватиме втілення заходів модернізації та удосконалення вулично-дорожньої мережі, впровадження екологічних стандартів ЄВРО-3,4, переведення пасажирського автотранспорту на інші види палива (газове паливо).

3.10. Енергозбереження та енергоефективність.

Господарський комплекс України перебуває під впливом внутрішніх проблем: складна ситуація з первинними джерелами енергії; (нафта, газ, мазут, дизельне паливо, бензин,) фінансовий дефіцит; відсутність сталого сформованого внутрішнього ринку, низька регулятивна функція законодавства.

На сьогоднішній час питання енергозбереження та енергоефективності стоїть дуже гостро в умовах фінансово економічної кризи та ситуації з підвищенням ціни на природний газ назрів час для прийняття нових підходів та рішень.

В області реалізується Програма енергозбереження Одеської області на 1999-2010 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 21.09.1999 р. № 911/А-99 У зв'язку з тим, що Програма розроблялась у 1999 році, більшість заходів потребує коригування на вимогу часу.

На даний час розроблено концепцію Програми енергоефективності Одеської області на 2009-2015 роки і розпочато розробку самої Програми. Концепцією передбачено створення комунального підприємства, яке займатиметься енергоаудитом, впровадженням альтернативних джерел енергій, проводитиме освітні заходи з метою підвищення рівня досвідченості зацікавлених осіб.

Політика енергозбереження спрямована на заміщення та скорочення споживання природного газу і енергоносіїв, збільшення використання відновлювальних джерел енергії.

Прикладом тому є завод з виробництва дизельного біопалива з маслянистих культур ТОВ «Біодизель Бессарабії» в смт Сарата Одеської області; Одеський припортовий завод, на території якого змонтовано шість вітроустановок, впровадження яких дозволить замінити майже 70% споживання електричної енергії підприємства.

З метою підвищення ефективності енергозбереження у 2009 році проектом обласної Програми з енергозбереження, при належному фінансуванні, будуть передбачені наступні напрямки:

переоснащення котельень з заміною зношених неефективних котлів на високоефективні автоматизовані котлоагрегати;

заміна природного газу альтернативними видами палива, в першу чергу в бюджетних установах;

впровадження автоматизованих систем контролю витрат енергоносіїв та оптимізації паливно-енергетичних ресурсів підприємств.

Важливо розробити множинні пілотні проекти із залученням розробок Державного політехнічного університету. Такі проекти, у першу чергу, повинні бути підготовлені для підприємств теплопостачання, тому що саме в цій галузі

впровадження енергозберігаючих технологій може мати впливовий результат на економію енергетичних та фінансових ресурсів.

3.11. Подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області.

Для розв'язання соціально-економічних проблем **Українського Придунав'я**, поліпшення його інвестиційної привабливості, забезпечення населених пунктів якісною питною водою та газом, уникнення енергетичної залежності протягом 2009 року передбачається реалізація заходів державної програми комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004 - 2011 роки.

Відповідно до Програми на виконання заходів у 2009 році необхідні кошти в обсязі 1021,7 млн. грн., у тому числі з державного бюджету – 73,1 млн. грн., місцевих бюджетів – 12,1 млн. грн, інших джерел фінансування – 936,5 млн. грн.

Надходження коштів з різних джерел фінансування та залучення інвестицій дозволить продовжити:

будівництво повітряних ліній електропередачі «Аджалик-Усатове», «Новоодеська-Арциз», магістрального газопроводу Каланчак-Суворове-Кілія, районної поліклініки у м. Рені, шкіл у с. Комишівка Ізмаїльського району та с.Ліски Кілійського району;

роботи з днопоглиблення глибоководного судноплавного каналу р. Дунай - Чорне море;

проведення робіт із захисту від підтоплення території населених пунктів регіону;

проведення реставраційних робіт пам'яток культурної спадщини Українського Придунав'я.

Одеська область відноситься до енергозалежних та енергодефіцитних регіонів через відсутність власних енергогенеруючих потужностей. Отже, одним з головних завдань є вирішення проблеми посилення енергетичної самодостатності області, забезпечення надійним електропостачанням споживачів південно-західних районів області. У 2009 році триватиме:

будівництво повітряної лінії електропередач напругою 330 кВ „Аджалик-Усатове”, (довжина 124 км, вартість будівництва – 170 млн. грн.). Фінансування проекту здійснюється за рахунок кредиту Європейського банку реконструкції і розвитку, з яким було підписано фінансову угоду;

будівництво лінії електропередач 330 кВ “Новоодеська-Арциз”, обраний та затверджений маршрут проходження траси вздовж Дністровського лиману з максимальним наближенням до траси Маяки-Паланка на території Білгород-Дністровського району (північний варіант повітряної прокладки);

будівництво парогазової електричної станції у м. Болград потужністю 47 МВт.

Для забезпечення транслявання в південно-західній частині регіону національних каналів мовлення, впровадження цифрового телемовлення. забезпечено виконання наступних завдань, а саме:

Одеським обласним радіотелевізійним передавальним центром (ДП ООРТПЦ) в населених пунктах області (Кодима, Котовськ, Фрунзівка, Великомихайлівка, Тарутіно, Болград) встановлено радіомовні передавачі з антенними пристроями для

забезпечення трансляції програм національного радіомовлення в європейському діапазоні (87.5-108 МГц) та з серпня 2008 року розпочато мовлення програм Національної радіокомпанії України;

збудована одна радіотелевізійна передавальна станція (РТПС Кілія) та змонтовані 12 передавачів з антено-фідерними пристроями на об'єктах підприємства (7 по 74-й зоні та 5 по 70-й зоні).

У 2009 році при належному фінансуванні заплановано виконання наступних заходів:

придбання перетворювачів цифрового сигналу для соціально-незахищених верств населення;

створення регіональної системи цифрового мовлення;

створення системи цифрового мовлення для зон одночастотного синхронного мовлення в Одеській області.

Проблемними залишаються **забезпечення педагогічними та медичними кадрами** навчальних закладів і медичних установ, особливо у сільській місцевості, що є результатом недостатнього забезпечення житлом, низького рівня заробітної плати медичних працівників та недостатньої оснащеності лікувально-профілактичних закладів медичним обладнанням.

З метою забезпечення кадрами сільських лікарських амбулаторій, прийнята обласна цільова програма “Житло для медиків” на 2008-2010 роки.

У 2009 році планується:

- продовжити укладання тристоронніх угод зі студентами, які навчаються за напрямками і спеціальностями педагогічного профілю за державним замовленням та цільовими направленнями;

- посилити контроль за прибуттям молодих спеціалістів до місця роботи, які навчалися за цільовими направленнями, забезпечивши їх першим робочим місцем та адресною грошовою допомогою;

- удосконалити систему впровадження цілеспрямованого комплексу заходів щодо соціальної підтримки вчителя шляхом запровадження персональних стипендій, премій, інших видів морального та матеріального заохочення кращим педагогічним працівникам, активізувати процес з поліпшення житлово-побутових умов педагогів, зокрема, забезпечення їх житлом, оздоровлення.

Реалізація концепції **соціально-економічного розвитку о. Зміїний** забезпечується заходами Комплексної програми подальшого розвитку інфраструктури та провадження господарської діяльності на о. Зміїний і континентальному шельфі, затверджені постановами Кабінету Міністрів України від 31.05.2002р. № 713 та від 27.12.2006р. № 1807. Виконання заходів продовжено постановою Кабінету Міністрів України до 2012 року.

На виконання заходів Комплексної програми у 2009 році Міністерству фінансів України, Міністерству економіки України та Міністерству регіонального розвитку та будівництва України надано запит щодо фінансування з державного бюджету проведення берегоукріплювальних робіт о. Зміїний в обсязі 14609,5 тис. грн. та будівництва систем з: водопостачання – 1300,0 тис. грн., каналізування та водовідведення – 1500,0 тис. грн., утилізації твердих побутових відходів – 700,0 тис. грн.

3.12. Підготовка до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу.

Місто Одеса визначено як одне з можливих для проведення матчів чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Головна проблема регіону полягає в тому, що наявна інфраструктура – транспортна, дорожня, готельно-житлова, телекомунікаційна, спортивна, культурна – формувалася, в основному у 70-ті роки минулого століття. Відповідно, стан цієї інфраструктури не відповідає міжнародним нормам, вимогам УЄФА і сучасним технічним можливостям. Модернізація існуючих об'єктів та будівництво нових потребує значних капіталовкладень, а також чіткої та ефективної системи моніторингу підготовки інфраструктури за мірою наближення чемпіонату.

Одним з пріоритетних завдань успішної підготовки до проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Одеській області є забезпечення належного рівня інфраструктури в області, у тому числі із залученням інвесторів.

Підготовка до проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу здійснюється шляхом виконання завдань і заходів Обласної цільової програми підготовки і проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Одеській області.

Для реалізації заходів Програми у 2009 році планується фінансування з державного бюджету у обсязі 23,8 млн. грн., з місцевого бюджету - 429,57 млн. грн., за рахунок коштів інвесторів - 1млрд.276,6 млн. грн.

За рахунок коштів ЗАТ «ФК «Чорноморець» продовжиться реконструкція стадіону «Чорноморець», у 2009 році планується виконання робіт у розмірі 510,0 млн. грн. Також продовжаться роботи з будівництва нових, реконструкції та дооснащення діючих тренувальних баз для забезпечення тренувань команд-учасниць чемпіонату Європи 2012 року з футболу, що розташовані у м. Одеса: будівництво навчально-тренувальної бази «Архітекторська», реконструкція навчально-тренувальної бази «Отрада», дооснащення спортивно-оздоровчого комплексу «Люстдорф». У 2009 році на зазначені роботи ЗАТ «ФК»Чорноморець» планує витратити 93,2 млн. грн.

Для забезпечення надання послуг громадського транспорту навколо м. Одеса та здійснення контролю за безпекою на дорогах, що ведуть до стадіонів, передбачено виділення з міського бюджету 20,0 млн. грн. на оновлення парку трамвайних вагонів у м. Одесі у розмірі 10 одиниць, на оновлення парку тролейбусів у розмірі 15 одиниць - 9,8 млн. грн.

Планується розпочати будівництво та реконструкцію трамвайних і тролейбусних ліній в м. Одеса за рахунок міського бюджету у розмірі 19,2 млн. грн. (протяжність збудованих та реконструйованих трамвайних і тролейбусних ліній у 2009 році складатиме 12,73 км).

Здійснюватиметься будівництво, реконструкція, ремонт автомобільних доріг комунальної власності у м. Одеса протяжністю 2,88 км із залученням коштів інвесторів (55,0 млн. грн.) та коштів міського бюджету (261,38 млн. грн.).

За рахунок коштів інвесторів планується здійснити заміну мереж водопостачання та водовідведення у м. Одеса у обсязі 30,0 млн. грн.

За власні кошти підприємців у 2009 році заплановано розпочати роботи у м. Одеса та на прилеглих територіях: з будівництва п'ятизіркового готелю "Пасажирська канатна дорога" та чотиризіркового готельно-розважального комплексу "Перлина" (Аркадія); з реконструкції та ремонту наступних об'єктів

готельної інфраструктури: чотиризіркових готелів "Аркадія-Плаза", "Одеса", "Хрустальний дом", п'ятизіркового готелю "Отрада", чотиризіркового готельного комплексу санітарію-профілакторію "Біла Акація", чотиризіркового готелю "Брістоль Красна"; розпочати проектування та реконструкцію під готельний комплекс ресторану «Гурман».

З державного бюджету планується виділення коштів у обсязі 7,0 млн. грн. на реконструкцію та капітальний ремонт гуртожитків Південноукраїнського державного педагогічного університету, Одеського національного політехнічного університету, Одеського національного університету, Одеської національної юридичної академії.

З метою забезпечення надання необхідних медичних послуг належної якості та максимальної доступності за рахунок міського бюджету заплановано розпочати реконструкцію (капітальний ремонт) міських лікарень №1, №3, №9, центральної диспетчерської міської станції швидкої медичної допомоги та закупівлю рентгенологічного, діагностичного та іншого обладнання. З державного бюджету Державною цільовою програмою підготовки і проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу передбачено виділення 8,0 млн. грн. на роботи з реконструкції, капітального ремонту та оснащення клініки Одеського державного медичного університету. Заплановано реконструкцію і капітальний ремонт приміщень приймального відділення міської лікарні № 8, на що з міського бюджету передбачається виділити 3,0 млн. грн. Планується розроблення за міжнародними стандартами надання екстреної медичної допомоги типового проекту приймального відділення багатопрофільної лікарні та його впровадження у відповідних лікарнях м. Одеса.

На заходи з будівництва, реконструкції та створення у м. Одеса та на прилеглих територіях, у населених пунктах за маршрутами руху учасників Чемпіонату і туристів належної інфраструктури, розроблення спеціальних туристичних маршрутів прогнозований обсяг фінансування на 2009 рік складає 1,2 млн. грн., у тому числі 300,0 тис. грн. – з обласного бюджету, 100,0 тис. грн. – з міського бюджету, 800,0 тис. грн. – кошти інвесторів.

Здійснюватимуться заходи з проведення необхідних реставраційних та ремонтних робіт будівель театрів, музеїв, національних заповідних парків культури і відпочинку у містах, в яких відбуватимуться матчі чемпіонату, у містах і селах за маршрутом руху учасників програм і туристів, на що у 2009 році передбачається фінансування у обсязі 50,4 млн. грн.

Заплановано виготовлення інформаційно-рекламної продукції про м. Одесу (буклети, каталоги, путівники, мапи тощо) основними європейськими мовами.

3.13. Фінансове забезпечення реалізації Програми економічного і соціального розвитку (джерела формування та фінансування заходів).

На фінансовий потенціал області у 2009 році в значній мірі впливатимуть податково-бюджетна і грошово-кредитна політика та фінансовий стан суб'єктів господарювання.

Зважаючи на складну економічну ситуацію, що склалася на грошово-кредитному ринку області, - прискорення інфляційних процесів, скорочення пропозиції іноземної валюти та виникнення девальваційного тиску на гривню, виникнення проблем з ліквідністю окремих банків; уповільнення темпів зростання

депозитів (у тому числі фізичних осіб) загальна сума кредитів, наданих комерційними банками суб'єктам господарювання у 2009 році становитиме 27104,2 млн. грн., що складе 90,0% від 2008 року.

Враховуючи значне уповільнення темпів зростання прибутків банківських установ області, а також суттєве погіршення фінансового стану малих підприємств, які найбільш вразливі в умовах економічної нестабільності, у 2009 році підприємствами та організаціями області прогнозується отримати фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування на рівні 279,4 млн. грн., що становитиме 85,0% від показників 2008 року.

До зведеного бюджету України по Одеській області у 2009 році прогнозується надходження податків і платежів на рівні 13473,7 млн. грн., що становитиме 80,4% в порівнянні з надходженнями 2008 року.

До державного бюджету з урахуванням митних платежів надійде 10139,7 млн. грн., що на 22,8% менше очікуваних надходжень 2008 року.

На зменшення митних надходжень вплине, в першу чергу, зменшення обсягів експортно-імпортних операцій, а також вступ України з липня 2008 року до СОТ, в результаті чого суттєво зменшились обсяги ввізного мита та митних зборів. Вказані фактори та негативний вплив фінансово-економічної кризи спричинили до зменшення митних платежів, обсяг яких у 2009 році планується на рівні 7545,2 млн. грн.

Прогнозні надходження доходів місцевих бюджетів (без трансфертів з державного бюджету), розраховані з урахуванням темпів росту попередніх років, у 2009 році становитимуть 3334,0 млн. грн.. У порівнянні з виконанням 2008 року надходження доходів місцевих бюджетів знизяться на 7,9%.

Обсяг бюджету розвитку місцевих бюджетів у 2009 році прогнозується на рівні 272,4 млн. грн., що на 8,8% менше, ніж виконання у 2008 році.

Видатки місцевих бюджетів у 2009 році прогнозуються на рівні 5779,4 млн. грн., що становитиме 92,7% від виконання 2008 року.

4. Дії обласної державної адміністрації щодо подолання негативного впливу світової фінансової кризи у 2009 році.

Обласна державна адміністрація, розуміючи всі наслідки впливу світової фінансової кризи на реальні показники розвитку економіки, аналізуючи її прояв на діяльності більшості підприємств, організацій області, вже наприкінці 2008 року прийняла відповідні дії щодо зменшення негативних проявів на усі сфери економіки та діяльність закладів соціальної сфери.

Утворено антикризову робочу групу (розпорядження голови обласної державної адміністрації від 06.11.2008р. № 925), на засіданнях якої розглянуто питання про підсумки діяльності підприємств за 2008 рік, основні напрями та перспективи на I півріччя 2009 року та про надходження до бюджетів усіх рівнів. Крім того:

- затверджені основні заходи щодо забезпечення стабільного розвитку економіки Одеської області (розпорядження від 17.12.2008р. № 1101/А-2008);

- обмежено видатки обласного бюджету (розпорядження від 15.12.2008р. № 1075/А-2008);

- створено робочу групу з виявлення резервів збільшення доходної частини місцевих бюджетів.

Із залученням громадських організацій утворено робочу групу з підготовки пропозицій щодо удосконалення законодавства у сфері регулювання фінансово-економічних відносин (розпорядження від 19.12.2008р. № 1117/А-2008).

Для прийняття своєчасних заходів щодо вирішення проблемних питань в економічній та соціальній сферах розвитку області в період кризи розпорядженням від 04.03.2009р. № 104/А-2009 утворено антикризову економічну раду при голові Одеської обласної держадміністрації.

Основними напрямками діяльності з метою усунення негативного впливу на економіку регіону світової фінансової кризи у 2009 році є:

- збереження рівня життя населення області;
- розвиток внутрішнього ринку області та просування товарів та послуг на внутрішній ринок;
- пошук нових ринків збуту продукції та послуг підприємств регіону;
- максимальне використання транзитного потенціалу області;
- втілення заходів з енергозбереження;
- жорстка економія бюджетних ресурсів;
- підтримка агропромислового комплексу;
- стимулювання будівельної галузі;
- фінансова підтримка малого та середнього бізнесу.

Обласною державною адміністрацією у 2009 році з метою проведення постійного аналізу ситуації буде здійснюватися оперативний моніторинг показників фінансового та економічного секторів, що дозволить своєчасно реагувати на певні виклики та приймати відповідні заходи для вирішення проблемних питань на урядовому та місцевому рівнях.

У 2009 році продовжуватиметься реалізація низки антикризових заходів, розроблених з метою мінімізації впливу фінансової кризи на соціально-економічні процеси в області та досягнення макроекономічної стабілізації; нівелювання негативних соціальних наслідків шляхом підтримки найуразливіших верств населення та недопущення стрімкого зростання рівня безробіття; створення умов для відновлення економічного зростання через використання конкурентних переваг області; залучення місцевих резервів розвитку та забезпечення дотримання державної дисципліни цін, законодавства про працю, зайнятість та соціальний захист населення.

З метою недопущення необґрунтованого зниження рівня заробітної плати працівників державних підприємств транспортного комплексу та зв'язку області звернулись до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України стосовно незастосування положень постанови Верховної Ради України від 3 березня 2009 року № 1047-VI „Про заходи щодо упорядкування окремих видатків Державного бюджету України” (абзац 4 пункт 1) щодо зменшення вдвічі фонду оплати праці державних підприємств-монополістів.

**ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2009 РІК**

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Розвиток сфери матеріального виробництва				
Обсяг продукції промисловості у порівняних цінах у % до попереднього року	%	127,6	95,5	x
у тому числі по галузях:				
Добувна промисловість	%	106,4	91,5	x
Переробна промисловість, в тому числі	%	128,3	95,5	x
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	%	80,4	105,0	x
Легка промисловість	%	94,2	100,0	x
Целюлозно-паперове виробництво; видавнича справа	%	103,9	100,0	x
Виробництво продуктів нафтоперероблення	%	-	108,0	x
Хімічна та нафтохімічна промисловість	%	100,6	95,0	x
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	%	86,2	75,0	x
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	%	85,1	95,0	x
Машинобудування	%	103,8	80,0	x
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	%	106,3	111,0	x
Виробництво найважливіших видів промислової продукції виробничо-технічного призначення (за номенклатурою, що характеризує спеціалізацію області)				
Вироблення електроенергії	млн. кВт г	81,0	83,4	103,0
Бензин автомобільний	тис. тонн	279,1	321,0	115,0
Аміак синтетичний	тис. тонн	1078,8	938,6	87,0
Добрива азотні мінеральні чи хімічні	тис. тонн	435,2	457,0	105,0
Цемент	тис. тонн	402,3	322,0	80,0
Цукор-пісок, всього	тис. тонн	0,0	0,0	0,0
Олія соняшникова	тис. тонн	147,3	150,0	101,8
Борошно	тис. тонн	137,5	141,0	102,5
Вироби хлібобулочні	тис. тонн	97,8	99,3	101,5
М'ясо, включаючи субпродукти, всього	тис. тонн	3,7	3,7	100,0
Сири жирні	тис. тонн	2,9	2,9	100,0
Соки фруктові та овочеві, нектари	тис. тонн	192,6	193,0	100,2
Овочі консервовані натуральні	тис. тонн	24,7	25,3	102,4
Горілка, інші спиртві напої	тис. дал	548,7	548,7	100,0
Вино виноградне	тис. дал	5932,0	6032,8	101,7
Валова продукція сільського господарства				
По всіх категоріях господарств у цінах 2005 року, всього	млн. грн.	4676,0	4315,4	92,3
у т.ч. рослинництва	млн. грн.	3433,4	3072,1	89,5
тваринництва	млн. грн.	1242,6	1243,3	100,1

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції				
Зернові культури (у вазі після доробки)	тис. тонн	3681,5	2813,6	76,4
Цукрові буряки (фабричні)	- " -	25,0	0,0	0,0
Олійні культури, всього	- " -	643,0	640,0	99,5
у тому числі соняшник	- " -	313,3	324,0	103,4
ріпак	- " -	321,8	310,0	96,3
Овочі	- " -	486,4	488,0	100,3
Плоди і ягоди	- " -	68,1	69,0	101,3
Виноград	- " -	154,2	160,0	103,8
Реалізація худоби та птиці (у живій вазі)	- " -	73,1	67,0	91,6
Молоко	- " -	416,4	416,4	100,0
Яйця	млн. шт.	504,5	550,0	109,0
Вовна у фізичній вазі	тонн	1398,0	1398,0	100,0
Фінансові показники				
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, всього	млн. грн.	328,7*	279,4	85,0
у тому числі:				
- у виробничій сфері	- " -	1022,1*	850,4	83,2
Надходження податків і платежів до бюджетів усіх рівнів	млн. грн.	16762,3	13473,7	80,4
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів з держбюджету)	млн. грн.	3620,2	3334,0	92,1
Обсяг бюджету розвитку місцевих бюджетів	млн. грн.	298,7	272,4	91,2
Питома вага бюджету розвитку місцевих бюджетів у загальному обсязі місцевих бюджетів	%	8,3	8,5	x
Видатки місцевих бюджетів (з дотацією вирівнювання з Державного бюджету)	млн. грн.	6236,2	5779,4	92,7
Загальна сума кредитів, наданих комерційними банками суб'єктам господарювання	млн. грн.	30115,8	27104,2	90,0
Обсяг зовнішньоторговельного обороту	млн. дол. США	10173,8	9769,3	96,0
у % до попереднього року	%	207,3	97,9	x
Загальні обсяги експорту (товарів та послуг)	млн. дол. США	3854,9	4240,5	110,0
у % до попереднього року	%	178,0	115,1	x
Обсяг експорту товарів, всього	млн. дол. США	2314,2	2510,9	108,5
у % до попереднього року	%	210,1	116,9	x
у тому числі за товарною структурою:	-	-	-	-
продовольчі товари та сировина для її виробництва	млн. дол. США	477,7	505,3	105,8
- нафта та продукти її переробки	- " -	779,6	860,0	110,3
- продукти неорганічної хімії (аміак)	- " -	276,5	280,1	101,3
- добрива	- " -	382,2	385,9	101,0

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
- текстиль та текстильні вироби		8,3	8,6	103,6
- чорні та кольорові метали, вироби з них	- " -	174,4	120,5	69,1
- механічне обладнання, машини та механізми, електрообладнання та їх частини, прибори та апаратура	- " -	108,1	97,9	90,6
- транспортні засоби та шляхове обладнання	- " -	23,5	23,8	101,3
Обсяг експорту послуг	МЛН. ДОЛ. США	1540,7	1729,6	112,3
у % до попереднього року	%	144,6	112,2	х
Обсяг імпорту (товарів та послуг)– всього	МЛН. ДОЛ. США	6318,9	5528,8	87,5
у % до попереднього року	%	230,4	87,5	х
Обсяг імпорту товарів	МЛН. ДОЛ. США	6077,3	5244,8	86,3
у % до попереднього року	%	236,1	86,3	х
у тому числі за товарною структурою:				
- продовольчі товари та сировина для їх виробництва	МЛН. ДОЛ. США	488,8	452,1	92,5
- нафта та продукти її переробки	- " -	1734,5	1643,5	94,8
- продукти хімічної промисловості	- " -	184,1	165,7	90,0
-пластмаси, каучук	- " -	289,0	276,2	95,6
- текстиль та текстильні вироби	- " -	508,9	425,3	83,6
- чорні та кольорові метали, вироби з них	- " -	366,2	325,8	89,0
- механічне обладнання, машини та механізми, електрообладнання, прибори	- " -	668,5	494,7	74,0
- транспортні засоби та шляхове обладнання	- " -	551,7	338,2	61,3
Обсяг імпорту послуг	МЛН. ДОЛ. США	241,5	284,0	117,6
у % до попереднього року	%	143,3	117,6	х
Обсяг прямих іноземних інвестицій - всього	МЛН. ДОЛ. США	991,5	1048,8	105,8
у % до попереднього року	%	112,6	105,8	х
Обсяг прямих іноземних інвестицій з початку року	МЛН. ДОЛ. США	110,7	56,0	50,6
Обсяг прямих іноземних інвестицій на душу населення	ДОЛ. США	415,9	439,2	105,6
Прямі іноземні інвестиції за видами економічної діяльності:	МЛН. ДОЛ. США	-	-	-
Сільське господарство	- " -	5,8	6,7	115,5
Промисловість, всього	- " -	286,4	294,1	102,7
у тому числі	- " -			
харчова промисловість	- " -	124,9	127,2	101,8
виробництво продуктів нафтопереробки (хімічна та нафтохімічна промисловість)	- " -	80,4	82,4	102,5
металургія та оброблення металу	- " -	20,3	20,8	102,5
інше промислове виробництво	- " -	1,3	1,8	138,5

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
<i>виробництво електроенергії, газу та води</i>	- " -	0,9	1,6	177,8
Транспорт і зв'язок	- " -	243,4	252,0	103,5
Будівництво	- " -	88,1	103,2	117,1
Торгівля	- " -	107,5	114,5	106,5
Діяльність готелів та ресторанів	- " -	29,4	32,2	109,5
Фінансова діяльність	- " -	118,9	124,7	104,9
Операції з нерухомістю, послуги юридичним особам	- " -	73,1	74,8	102,3
Інші послуги	- " -	21,2	23,3	109,9
Показники рівня життя і розвитку соціальної сфери				
Оборот роздрібною торгівлі (з урахуванням товарообороту як юридичних, так і фізичних осіб) –в діючих цінах	млн. грн.	24292,3	25605,5	105,4
Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства –в діючих цінах	млн. грн.	13842,3	14540,0	105,0
Роздрібний товарооборот підприємств на одну особу –у діючих цінах	грн.	5780,4	6088,8	105,3
Обсяги реалізованих послуг, всього–в діючих цінах	млн. грн.	18044,6	18468,0	102,3
в тому числі обсяг реалізації платних послуг населенню – у діючих цінах	млн. грн.	2637,5	2750,0	104,3
Забезпечення населення лікарняними закладами у розрахунку на 10 тис. жителів	ліжок	81,8	82,1	100,4
Забезпеченість населення амбулаторно-поліклінічними закладами у розрахунку на 10 тис. жителів	відв. за зміну	176,2	176,7	100,3
Охоплення дітей дошкільними закладами у відсотках до кількості дітей відповідного віку	%	58	59	101,7
Показники фонду оплати праці та середньомісячної заробітної плати по категоріях працюючих				
Фонд оплати праці робітників, службовців, всього	млн. грн.	10682,9	10701,6	100,2
у тому числі:				
виробнича сфера (без сільського господарства)	млн. грн.	5299,6	5308,6	100,2
сільське господарство, мисливство та лісове господарство	млн. грн.	419,7	428,1	102,0
невиробнича сфера	млн. грн.	4963,6	4964,9	100,0
Середньоспискова чисельність робітників і службовців	тис. чол.	545,2	520,0	95,4
Середньомісячна заробітна плата робітників і службовців	грн.	1633,00	1715,0	105,0
Капітальні інвестиції				

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Обсяг інвестицій в основний капітал за рахунок усіх джерел фінансування у фактичних цінах	млн. грн.	10650,0*	9050,0	85,0
Обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу	грн.	4450,0*	3783,0	85,0
Обсяг інвестицій у житлове будівництво	млн. грн.	2205,0*	1607,0	72,9
Введення в експлуатацію об'єктів соціальної сфери за рахунок усіх джерел фінансування				
Загальна площа житла	тис. кв. м	847,4	510,0	60,2
Середні навчальні заклади	уч. місць	1332	578	43,4
Дошкільні навчальні заклади	місць	160	50	31,3
Лікарні	ліжок	-	10	-
Водопровід	км	7,1	6,1	85,9
Каналізація	км	6,14	-	-
Газові мережі	км	46,1	21,5	46,6

* - очікувані дані

Показники діяльності малих підприємств

Показники	Одиниц я виміру	Роки			2009 рік до 2008 %
		2007 рік (звіт)	2008 рік (очікув.)	2009 рік (прогноз)	
А	Б	3	4	5	6
Кількість малих підприємств, всього	од.	17319	18100	18500	102,2
Середньоспискова чисельність працюючих	тис. чол.	100,5	102,5	104,7	102,1
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) у діючих цінах	млн. грн.	5627,1	5835,3	6010,3	103,0
Питома вага обсягів реалізації малими підприємствами товарів (робіт, послуг) від загального обсягу в регіоні	%	6,4	6,8	7,3	-
Питома вага надходжень від суб'єктів малого підприємництва у Зведеному бюджеті Одеської області (без врахування митних платежів)	%	30,0	31,8	33,0	-

Основні показники ринку праці Одеської області

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Середньорічна чисельність населення	тис. чол.	2393,5	2392,0	99,9
Середньорічна чисельність населення у віці 15-70 років,	тис. осіб	1846,0*	1845,0	99,9
Чисельність населення у віці 15-70 років, зайнятого економічною діяльністю (у середньому за рік), усього	тис. осіб	1050,0*	1021,3	97,3
у тому числі працездатного віку		958,0*	931,8	97,3
Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років у відсотках до населення відповідної вікової групи	%	56,9*	55,4	x
у тому числі працездатного віку		64,3*	62,8	x
Чисельність безробітного населення у віці 15-70 років, визначена за методологією МОП (у середньому за рік)	тис. чол.	50,4*	52,3	103,8
у тому числі працездатного віку		50,4*	52,3	103,8
Рівень безробіття, визначений за методологією МОП, у відсотках до економічно активного населення у віці від 15 до 70 років	%	4,6*	4,9	x
Співвідношення між середньорічною чисельністю безробітних, які користуються послугами державної служби зайнятості, та середньорічною чисельністю безробітних, визначеною за методологією МОП, у %	%	59,3*	57,4	x
Чисельність зареєстрованих безробітних (на кінець року)	тис. чол.	29,9	30,0	100,3
Рівень зареєстрованого безробіття (на кінець року), у відсотках до населення працездатного віку	%	2,0	2,1	x
Кількість створених нових робочих місць в усіх сферах економічної діяльності, всього	тис. місць	48,4	55,0	113,6
* - очікувані дані				

Основні показники розвитку транспорту і зв'язку

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Розвиток транспорту				
Довжина автомобільних шляхів загального користування, всього	км	8322,8	8394,7	100,9
у тому числі з твердим покриттям	км	8098,6	8170,5	100,9
Обсяги вантажних перевезень, всього	млн. т	49,0	46,8	95,5
в тому числі:				
залізничним транспортом	млн. т	34,1	32,4	95,0
автомобільним транспортом	млн. т	10,4	10,1	97,1
водним транспортом	млн. т	4,5	3,2	71,1
Обсяг переробки вантажів у торговельних портах та на промислових причалах	млн. т	101,4	97,4	96,0
Обсяги пасажирських перевезень, всього	млн. чол.	372,0	359,0	96,5
в тому числі:				
залізничним транспортом	млн. чол.	34,3	32,2	93,9
автотранспортом загального користування	млн. чол.	224,2	217,5	97,0
Обсяг капітальних вкладень на будівництво автомобільних доріг загального користування за рахунок державного бюджету*	тис. грн.	157899,8	904206,4	у 5,7 раза
Введення в дію автомобільних доріг з твердим покриттям загального користування, всього	км	23,17	71,9	у 3,1 раза
Розвиток зв'язку				
Доходи від послуг зв'язку, всього	млн. грн.	1808,9	1845,1	102,0
в тому числі населенню	млн. грн.	798,8	814,8	102,0
Кількість домашніх телефонних апаратів на 100 сімей., всього	одиниць	22,9	23,3	101,7
у тому числі:				
у міській місцевості	номерів	29,8	30,2	101,3
у сільській місцевості	номерів	9,8	10,7	109,2
Покриття мобільним зв'язком об. території	%	95	97	102,1

*Інформація про капітальні вкладення на будівництво автомобільних доріг буде уточнена після затвердження плану на 2009 рік Державною службою автомобільних доріг України.

Показники розвитку освіти

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
1. Дошкільні заклади освіти				
Кількість дошкільних закладів, всього	одиниць	754	755	100,1
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	287	288	100,3
у сільській місцевості	-"-	467	467	100,0
Кількість місць в постійних дошкільних закладах, всього	місце	55430	55470	100,1
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	33255	33295	100,1
у сільській місцевості	-"-	22175	22175	100,0
Кількість дітей у постійних дошкільних закладах - всього	чоловік	63467	63568	100,2
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	44970	45071	100,2
у сільській місцевості	-"-	18497	18497	100,0
Охоплення дітей постійними дошкільними закладами (у % до загальної кількості дітей відповідного віку) - всього	%	59	60	101,7
у тому числі:				
у міських поселеннях	%	68	70	102,9
у сільській місцевості	%	46	50	108,7
2. Загальна середня освіта				
Кількість денних загальноосвітніх навчальних закладів, всього	одиниць	951	951	100,0
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	311	311	100,0
у сільській місцевості	-"-	640	640	100,0
Кількість учнів у денних загальноосвітніх навчальних закладах -	чоловік	242060	235760	97,4
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	148456	145656	98,1
у сільській місцевості	-"-	93604	90104	96,3
Кількість учителів у денних загальноосвітніх навчальних закладах, всього	чоловік	25734	24490	95,2
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	13559	12650	93,3
у сільській місцевості	-"-	12175	11840	97,2
Введення в дію загальноосвітніх навчальних закладів за рахунок усіх джерел фінансування, всього	учнівських місць	1332	578	43,4

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
у тому числі:				
у міських поселеннях	-“-	640	-	-
у сільській місцевості	-“-	692	578	83,5
3. Інтернатні заклади освіти				
Кількість дитячих інтернатних закладів, всього	одиниць	40	40	100,0
у тому числі:				
у міських поселеннях	-“-	28	28	100,0
у сільській місцевості	-“-	12	12	100,0
Кількість місць у дитячих інтернатних закладах, всього	місць	7027	7027	100,0
у тому числі:				
у міських поселеннях	-“-	5432	5432	100,0
у сільській місцевості	-“-	1595	1595	100,0
Кількість вихованців у дитячих інтернатних закладах, всього	чоловік	6610	6605	99,9
у тому числі:				
у школах-інтернатах	-“-	6405	6405	100,0
у дитячих будинках	-“-	205	200	97,6
Із загальної кількості вихованців дитячих інтернатних закладів кількість дітей-сиріт та дітей, які залишились без піклування батьків, всього	чоловік	1727	1727	100,0
у тому числі:				
у міських поселеннях	-“-	1297	1297	100,0
у сільській місцевості	-“-	430	430	100,0
5. Професійно-технічна освіта				
Кількість професійно-технічних закладів, всього	одиниць	41	41	100,0
у т.ч. філії	одиниць	4	4	100,0
- з них заклади, які готують робітників з наданням повної загальної середньої освіти	-“-	32	32	100,0
Загальна чисельність учнів, всього	чоловік	15103	15000	99,3
Прийом, всього	чоловік	6837	7000	102,4
Випуск кваліфікованих робітників, всього	чоловік	7094	6700	94,4
Працевлаштування, всього (у відсотках до загальної кількості випускників)	%	89	90	101,1
6. Вищі навчальні заклади				
Кількість вищих навчальних закладів, всього	одиниць	55	55	100,0
у тому числі:				
державних	-“-	47	47	100,0
недержавних	-“-	8	8	100,0

**Показники розвитку установ охорони здоров'я,
підпорядкованих обласному управлінню охорони здоров'я
облдержадміністрації**

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Кількість лікарняних закладів	одиниць	124	124	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	37	37	100,0
Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів	одиниць	320	320	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	181	181	100,0
Кількість лікарняних ліжок	тис. ліжок	19,5	19,5	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	0,8	0,8	100,0
Кількість лікарняних ліжок на 10 тис. населення	ліжок	81,8	82,1	100,4
у тому числі у сільській місцевості	-"-	9,9	9,9	100,0
Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів	тис. відв. за зміну	42	42	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	6,7	6,7	100,0
Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів на 10 тис. населення	відвід. за зміну	176,2	176,7	100,3
у тому числі у сільській місцевості	-"-	82,5	82,9	100,5
Кількість лікарів усіх спеціальностей	тис. чол.	8,6	8,6	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	0,5	0,5	100,0
Кількість лікарів усіх спеціальностей на 10 тис. населення	чол.	36,1	36,2	100,3
у тому числі у сільській місцевості	-"-	6,2	6,2	100,0
Кількість населення на одного лікаря	чол.	275	274	99,6
у тому числі у сільській місцевості	-"-	1625	1616	99,5
Кількість середнього медичного персоналу	тис. чол.	18,1	18,1	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	2,1	2,1	100,0
Кількість середнього медичного персоналу на 10 тис. населення	чол.	75,9	76,2	100,4
у тому числі у сільській місцевості	-"-	25,9	26	100,4
Кількість населення на одного середнього медичного працівника	чол.	132	131	99,3
у тому числі у сільській місцевості	-"-	387	385	99,5
Санаторії і пансіонати з лікуванням	одиниць	2	2	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	-	-	
Санаторії - профілакторії	одиниць	-	-	
у тому числі у сільській місцевості	-"-	-	-	
Кількість ФАПів	одиниць	567	567	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	567	567	100,0

Показники розвитку культури

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік прогноз	2009 р. до 2008 р., %
Кількість масових та універсальних бібліотек, всього	одиниць	870	870	100
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	162	162	100
у сільській місцевості	-"-	708	708	100
Кількість закладів культури клубного типу, всього	одиниць	743	743	100
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	51	51	100
у сільській місцевості	-"-	692	692	100
Кількість парків культури і відпочинку	одиниць	11	11	100
Загальна площа парків культури і відпочинку	га	202,5	202,5	100
Кількість кіноустановок з платним показом, всього	одиниць	335	335	100
у тому числі:				
у міських поселеннях	-"-	49	49	100
у сільській місцевості	-"-	286	286	100
Кількість постійно діючих кінотеатрів	одиниць тис. місць	22 134.1	22 134.1	100
Кількість театрів	одиниць місць	6 4555	6 4555	100
Кількість концертних (філармонічних) залів	одиниць місць	1 980	1 980	100
Кількість дитячих шкіл естетичного виховання	одиниць	68	68	100
Кількість учнів у дитячих школах естетичного виховання	тис. чол.	16,5	16,5	100,0

**ПЕРЕЛІК ОБ'ЄКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ,
ЯКІ ЗАПРОПОНОВАНО ДО ФІНАНСУВАННЯ У 2009 РОЦІ ЗА РАХУНОК КОШТІВ
СТАБІЛІЗАЦІЙНОГО ФОНДУ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**

Найменування об'єкта та його місцезнаходження	Рік початку і закінчення виконання проекту	Проект-на потужність (у відп. відн. одиницях)	Кошторисна вартість об'єкта, тис. грн		Будівельна готовність станом на 01.01.2009р. (%)	Обсяги фінансування (тис. грн.) за рахунок:		Орієнтовний термін вводу в експлуатацію
			всього	залишок на 1 січня 2009р.		державн. бюджету	місцевих бюджетів та інш. джерел	
*Школа, смт Олександрівка, м. Іллічівськ - будівництво	2007-2011	600 уч. місць	33883,5	30899,0	9	500,0	4000,0	2011 р
Будівля для розміщення сільської бібліотеки по вул.Леніна, 46 в с. Надєждівка, Арцизького району - реконструкція	2008-2009	1 об.	812,9	311,7	62	311,7		2009 р
*Школа, с. Немирівське, Балтського району - будівництво	2004-2010	185 уч. місць	11505,3	4725,6	59	1000,0		2010 р
*Школа, с. Бритівка, Білгород-Дністровського району - реконструкція	1990-2010	455 уч. місць	20709,6	11331,0	45	500,0		2010 р
Центр дозвілля молоді с. Салгани, Білгород-Дністровського району - будівництво	2005-2009	144 місць	3773,6	1652,2	56	1630,3	21,9	2009 р
*Школа, с. Троїцьке, Біляївського району - будівництво	2008-2010	700 уч. місць	19357,2	18170,2	6	1000,0		2010 р
*Школа, с. Новопетрівка, Великомихайлівського району - будівництво	2003-2010	366 уч. місць	8768,6	6240,7	27	1500,0		2010 р
Школа, с. Ларжанка, Ізмаїльського району - будівництво	1988-2009	470 уч. місць	7408,9	1600,0	79	1600,0		2009 р
Дитячий притулок для неповнолітніх «Гніздечко», смт. Суворово Ізмаїльського району - реконструкція	2006-2009	30 місць	3339,1	600,0	80	600,0		2009 р
*Школа, с. Ліски, Кілійського району - будівництво	2008-2010	480 уч. місць	12026,6	6039,1	50	1500,0		2010 р
Дитячо-юнацька спортивна школа, м. Вилкове Кілійського району - реконструкція	2007-2009	543,2 кв.м	5883,2	3890,9	34	3890,9		2009 р
*Школа, смт Чорноморське, Комінтернівського району – завершення будівництва	1983-2011	1266 уч. місць	26121,4	26121,4	0	1000,0		2011 р
*Районний будинок	2008-	500	17222,7	14732,5	14	2000,0	200,0	2010 р

Найменування об'єкта та його місцезнаходження	Рік початку і закінчення виконання проекту	Проект-на потужність (у відп. відн. одиницях)	Кошторисна вартість об'єкта, тис. грн		Будівельна готовність станом на 01.01.2009р. (%)	Обсяги фінансування (тис. грн.) за рахунок:		Орієнтовний термін вводу в експлуатацію
			всього	залишок на 1 січня 2009р.		державн. бюджету	місцевих бюджетів та інш. джерел	
культури, смт Комінтернівське - реконструкція	2010	місць						
*Школа с. Ставрове Красноокнянського району-будівництво	2008-2011	250 уч. місць	22782,3	20642,8	9	2006,1		2011 р
Дитячий садок в с. Сергіївка, Любашівського району - будівництво	2006-2009	50 дітей	3502,1	1457,3	58	1455,3	2,0	2009 р
*Школа, с. Лиманське, Ренійського району (друга черга)- завершення будівництва	2003-2010	450 уч. місць	7651,9	4201,10	45	1000,0		2010 р
*Поліклініка, м. Рені – завершення будівництва	1981-2010	375 відвідувань за зміну	16349,4	5930,5	64	1000,0		2010 р
*Школа, с. Ганнівка, Тарутинський район - будівництво	1991-2009	108 уч. місць	6412,6	2607,1	59	2607,1		2009 р
*Школа, с. Надрічне, Тарутинського району - будівництво	2002-2010	470 уч. місць	19368,2	15891,3	18	1500		2010 р
*Школа, с. Павлівка, Фрунзівського району - будівництво	1993-2010	192 уч. місць	10151,6	6151,7	39	1000,0		2010 р
*Перша нитка підвідного водопроводу від насосної станції другого підйому в с. Коси до насосної станції третього підйому в м. Котовськ - реконструкція	2008-2009	5,75 км	6684,2	4684,2	30	4684,2		2009 р
*Водопровід, м. Болград – реконструкція (третій пусковий комплекс)	2008-2009	0,4 км	1797,3	1297,3	28	1297,3		2009 р
Підвідний водопровід від водонапірної станції другого підйому, с. Степанівка – м. Роздільна - реконструкція	2008-2009	11,3 км	7915,1	2946,1	63	2915,0	31,1	2009 р
Загальний обсяг фінансування по області						36497,9	4255,0	
*) об'єкти, фінансування яких здійснювалося у 2008 р. за рахунок субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток								

Перелік діючих регіональних програм у 2009 році

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
1	Обласна цільова програма будівництва житла для військовослужбовців, учасників бойових дій в Афганістані та воєнних конфліктів у зарубіжних країнах, членів сімей військовослужбовців, що загинули під час виконання ними службових обов'язків	Рішення обласної ради від 29 жовтня 1998р. № 44-XXIII	Управління взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи апарату облдержадміністрації; Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації
2	Регіональна комплексна програма захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів, сільськогосподарських угідь в Одеській області у 2001-2005 роках і прогноз до 2010 року	Рішення обласної ради від 7 серпня 2001р. № 338-XXIII	Одеське обласне виробниче управління по водному господарству "Облводгосп"
3	Регіональна комплексна програма розвитку меліорації земель та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь Одеської області у 2001-2005 роках і прогноз до 2010 року	Рішення обласної ради від 7 серпня 2001р. № 339-XXIII, зміни від 22 грудня 2006 року № 131-V	Одеське обласне виробниче управління по водному господарству "Облводгосп"; Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації
4	Обласна комплексна програма "Здоров'я" на 2002-2011 рр.	Рішення обласної ради від 25 жовтня 2002р. № 56-XXIV, зміни від 20 грудня 2007 року № 399-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
5	Програма забезпечення пожежної безпеки Одеської області на період до 2010 року	Рішення обласної ради від 26 грудня 2002 р. № 79-XXIV	Головне управління МНС України в Одеській області
6	Регіональна програма з попередження розповсюдження наркоманії в області на 2003-2010 роки	Рішення обласної ради від 26 грудня 2002р. № 81-XXIV, зміни від 8 липня 2003р. №185- XXIV, зміни від 17 грудня 2003 року № 368-XXIV, зміни від 29 грудня 2004р. № 544-IV	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації, УМВС України в Одеській області
7	Програма правової освіти населення Одеської області	Рішення обласної ради від 25 жовтня 2002р. № 55-XXIV	Одеське обласне управління юстиції
8	Програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства Одеської області на 2003-2005 роки та на період до 2010 року	Рішення обласної ради від 24 квітня 2003р. №123 -XXIV	Головне управління розвитку інфраструктури та енергозабезпечення облдержадміністрації

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
9	Програма розвитку туристично-рекреаційної та курортної галузі Одеської області на 2003-2010 роки	Рішення обласної ради від 24 квітня 2003р. №126 –XXIV, зміни 17 грудня 2003 року № 371-XXIV, зміни 29 лютого 2008 року № 475-V	Управління культури і туризму облдержадміністрації
10	Обласна програма розвитку краєзнавства на період до 2010 року	Рішення обласної ради від 8 липня 2003р. №178-XXIV	Управління культури і туризму облдержадміністрації, управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації, управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
11	Обласна програма "Шкільний автобус"	Рішення обласної ради від 8 липня 2003р. №179-XXIV, Зміни від 29 лютого 2008 року № 462-V	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації; управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації; управління ДАІ УМВС України в Одеській області
12	Програма забезпечення житлом молоді Одеської області на 2003-2012 роки	Рішення обласної ради від 8 липня 2003р. №182-XXIV, зміни 6 червня 2008 року № 530-V	Управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації; Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації, Одеське регіональне управління Державної спеціалізованої установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву»
13	Регіональна програма розбудови сфери охорони культурної спадщини Одеської області на 2003-2010 роки	Рішення обласної ради від 1 листопада 2003р. № 248-XXIV, зміни 29 лютого 2008 року № 454-V	Управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
14	Обласна програма "Вчитель" на 2003-2012 роки	Рішення обласної ради від 1 листопада 2003р. № 256-XXIV	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації
15	Регіональна програма розвитку і функціонування української мови на 2004-2010 роки	Рішення обласної ради від 2 квітня 2004р. № 417-XXIV	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації
16	Регіональна програма паспортизації об'єктів культурної спадщини Одеської області на 2004 - 2010 роки	Рішення обласної ради від 4 червня 2004р. № 457-XXIV, зміни 29 лютого 2008 року № 455-V	Управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
17	Програма розвитку системи оповіщення та інформатизації Цивільної оборони Одеської	Рішення обласної ради від 20 жовтня 2004р. № 509-IV	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
	області на 2004-2010 роки		наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації
18	Регіональна програма з охорони і відтворення, підвищення продуктивності та раціонального використання лісів області "Ліси Одещини" на 2005-2015 роки	Рішення обласної ради від 20 жовтня 2004р. № 511-IV	Одеське обласне управління лісового та мисливського господарства
19	Програма розвитку, ремонту та утримання вулично-дорожньої мережі Одеської області на період 2004-2010 років "Дороги Одещини"	Рішення обласної ради від 11 січня 2005р. № 571-IV	Служба автомобільних доріг в Одеській області; Державне підприємство „Облавтодор”
20	Програма поводження з твердими побутовими відходами в Одеській області до 2011 року	Рішення обласної ради від 11 січня 2005р. № 572-IV	Головне управління розвитку інфраструктури та енергозабезпечення облдержадміністрації
21	Програма "Зерно Одещини 2005 - 2010"	Рішення обласної ради від 25 березня 2005 року № 595-IV, зміни від 29 грудня 2008 р. № 456-V	Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації
22	Регіональна програма по локалізації та ліквідації амброзії полинолистої на території Одеської області протягом 2005 - 2010 років	Рішення обласної ради від 22 липня 2005 року № 660-IV	Прикордонна державна інспекція з карантину рослин в Одеській області
23	Програма стабілізації і розвитку тваринництва Одещини на 2005-2010 роки	Рішення обласної ради від 18 листопада 2005 року № 707-IV, зміни від 29 лютого 2008 р. № 457-V	Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації
24	Регіональна програма "Архів - захист історичної пам'яті Одещини, 2006-2010 роки"	Рішення обласної ради від 18 листопада 2005р. № 708-IV, зміни від 29 лютого 2008 р. № 463-V	Державний архів області
25	Обласна програма поліпшення медичної допомоги хворим на гемофілію в Одеській області на 2006-2010 роки	Рішення обласної ради від 23 грудня 2005р. № 739-IV	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
26	Програма формування національної екологічної мережі в Одеській області на 2005-2015 роки	Рішення обласної ради від 18 листопада 2005р. № 705-IV	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
27	Обласна Програма подолання дитячої безпритульності і бездоглядності на 2006-2010 роки	Рішення обласної ради від 31 березня 2006р. № 781-IV, зміни від 29 грудня 2008 р. № 477-V	Служба у справах дітей; управління у справах фізичної культури та спорту; управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації, УМВС України в Одеській області

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
28	Регіональна програма моніторингу довкілля Одеської області на 2006-2010 роки	Рішення обласної ради від 31 березня 2006р. № 782-IV	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
29	Програма створення страхового фонду документації Одеської області на 2007-2010 роки	Рішення обласної ради від 22 грудня 2006 року №129-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації
30	Програма підтримки районних, міських та міськрайонних судів Одеської області на 2007 - 2010 роки	Рішення обласної ради від 22 грудня 2006 року № 128-V, зміни від 9 листопада 2007 року № 355-V, зміни від 29 лютого 2008 р. № 481-V, зміни від 12 вересня 2008р. № 602-V	Територіальне управління державної судової адміністрації України в Одеській області
31	Регіональна програма створення додаткових робочих місць в установах кримінально-виконавчої служби Одеської області на 2007-2010 роки	Рішення обласної ради від 22 грудня 2006 року №130-V	Управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Одеській області
32	Програма розвитку фізичної культури і спорту у Одеській області на період до 2011 року	Рішення обласної ради від 22 грудня 2006 року № 127-V, зміни від 29 лютого 2008 р. № 474-V	Управління у справах фізичної культури та спорту облдержадміністрації
33	Регіональна програма використання коштів на освоєння земель для сільськогосподарських та лісгосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь і охорони земель в Одеській області на 2007-2010 роки	Рішення обласної ради від 22 грудня 2006 року № 126-V; зміни 23 лютого 2007 року №181-V, зміни (№ 181-V від 23.02.2007р.)	Головне управління Держкомзему у Одеській області
34	Програма інформатизації Одеської області на 2007-2009 роки (Інформаційна Одещина)	Рішення обласної ради від 10 листопада 2006 року № 94-V. Зміни від 25 квітня 2007 року № 232-V, зміни від 9 листопада 2007р. № 353-V, зміни від 12 вересня 2008р. № 594-V), зміни від 28 січня 2009р. № 740-V	Комунальне підприємство «Обласний інформаційно-аналітичний центр»
35	Цільова регіональна програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі "Власний дім" на 2007-2011 роки	Рішення обласної ради від 23 лютого 2007 року № 180-V	Фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі
36	Обласна цільова Програма протидії захворюванню на туберкульоз на 2008-2011 роки	Рішення обласної ради від 17 серпня 2007 року № 304-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
37	Обласна програма підтримки молоді “Молодь Одещини” на 2008-2011 роки	Рішення обласної ради від 9 листопада 2007 року № 352-V	Управління у справах сім’ї та молоді облдержадміністрації
38	Регіональна програма підготовки спеціалістів – землевпорядників на 2008-2009 роки	Рішення обласної ради від 9 листопада 2007 року № 358-V	Комунальне підприємство “Обласний інформаційно-аналітичний центр”
39	Програма з утвердження гендерної рівності в Одеській області до 2011 року	Рішення обласної ради від 20 грудня 2007 року № 396-V	Управління у справах сім’ї та молоді облдержадміністрації
40	Обласна програма “Репродуктивне здоров’я населення Одеської області до 2015 року”	Рішення обласної ради від 20 грудня 2007 року № 397-V	Управління охорони здоров’я та медицини катастроф облдержадміністрації
41	Обласна цільова програма запобігання та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань в Одеській області на 2008-2010 роки	Рішення обласної ради від 20 грудня 2007 року № 398-V	Управління охорони здоров’я та медицини катастроф облдержадміністрації
42	Програма соціально-економічного розвитку Одеської області на 2008-2011 роки (реалізація інвестиційних проектів соціальної інфраструктури)	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 447-V	Головне управління економіки облдержадміністрації
43	Регіональна програма розвитку системи реабілітації та трудової зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю на період до 2011 року	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 464-V	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації
44	Обласна соціальна цільова програма “Милосердя в дії” на 2008-2009 роки	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 465-V, зміни 6 червня 2008 року № 532-V	Головне управління праці та соціальної політики і облдержадміністрації
45	Програма зайнятості населення Одеської області на 2008-2009 роки	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 466-V, зміни від 12 вересня 2008р. № 598-V	Одеський обласний центр зайнятості
46	Регіональна програма соціального захисту та медичного забезпечення ветеранів війни в Одеській області на період до 2010 року	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 467-V	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації
47	Обласна цільова програма недержавного (додаткового) пенсійного забезпечення працівників бюджетної сфери обласного підпорядкування та посадових осіб місцевого	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року 468-V, зміни 6 червня 2008 року № 531-V, зміни 22 грудня 2008 року № 706-V, зміни від	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
	самоврядування на 2008-2017 роки	13 січня 2009р. № 734-V	
48	Програма розвитку базової мережі закладів культури і мистецтва Одеської області на 2008-2011 роки	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 469-V	Управління культури і туризму облдержадміністрації, управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
49	Програма підтримки сім'ї в Одеській області до 2010 року	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 470-V	Управління у справах сім'ї та молоді Одеської обласної державної адміністрації
50	Обласна цільова програма "Житло для медиків на 2008-2010 роки"	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 471-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф Одеської облдержадміністрації
51	Комплексна цільова програма запобігання загибелі людей у надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру в Одеській області на 2008-2010 роки	Рішення обласної ради від 29 лютого 2008 року № 472-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, Головне управління МНС України в Одеській області
52	Регіональна цільова програма заміни, модернізації, капітального ремонту, диспетчеризації та технічної експертизи ліфтів на 2008-2010 роки	Рішення обласної ради від 6 червня 2008 року № 526-V, зміни від 12 вересня 2008р. № 605-V	Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації
53	Регіональна програма впровадження програмно-технічного комплексу автоматизованої системи проведення технічного огляду транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів (ПТК АСПТО) на період 2008-2011 років	Рішення обласної ради від 6 червня 2008 року № 528-V, зміни від 12 вересня 2008р. № 604-V	Управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку. КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр»
54	Комплексна програма розвитку мереж телерадіомовлення Одеської області на 2008-2011 роки	Рішення обласної ради від 12 вересня 2008 року № 593-V	Управлінням морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації
55	Регіональна програма будівництва, реконструкції та утримання місцевих пунктів пропуску через українсько-молдовський державний кордон у межах Одеської області на період до 2015 року	Рішення обласної ради від 12 вересня 2008 року № 595-V	Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації
56	Обласна програма забезпечення протипожежного захисту багатоповерхових будинків на 2008-2010 роки	Рішення обласної ради від 12 вересня 2008 року № 596-V	Головне управління МНС України в Одеській області

№ п/п	Назва програми	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
57	Регіональна програма з безпеки дорожнього руху в Одеській області на період 2008-2011 років	Рішення обласної ради від 12 вересня 2008 року № 597-V	Управлінням морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації
58	Регіональна програма співпраці із закордонними українцями на 2008-2010 роки	Рішення обласної ради від 12 вересня 2008 року № 603-V	Управлінням у справах національностей та релігій і облдержадміністрації
59	Регіональна програма поводження з токсичними відходами в Одеській області на 2008-2015 роки	Рішення обласної ради від 14 листопада 2008 року № 660-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації
60	Програма сприяння залученню іноземних інвестицій в Одеську область на 2009 рік	Рішення обласної ради від 14 листопада 2008 року № 656 -V	Головне управління зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції облдержадміністрації
61	Програма сприяння реалізації експортного потенціалу Одеської області на 2009 рік	Рішення обласної ради від 14 листопада 2008 року № 657-V	Головне управління зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції облдержадміністрації
62	Програма євроінтеграційного, транскордонного співробітництва та міжрегіональних зв'язків Одеської області на 2009 рік	Рішення обласної ради від 14 листопада 2008 року № 658-V	Головне управління зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції облдержадміністрації
63	Обласна цільова програма підготовки і проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Одеській області	Рішення обласної ради від 28 січня 2009 року № 739-V	Головне управління економіки облдержадміністрації
64	Програма енергозбереження Одеської області на 1999-2010 роки	Розпорядження голови облдержадміністрації від 21 вересня 1999р. № 911/А-99	Головне управління розвитку інфраструктури та енергозабезпечення облдержадміністрації